Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыя—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.

Невыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не варочаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: ... Зьмена адрасу: іншагародніх — 10 к. мясцовых — 10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: ... Зьвыш тыдню бярэцца 10 проц. палаты.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: ... Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА у канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

10 год выданьня.

ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА.

№ 135 (2624) Нядзеля, 16-га чэрвеня 1929 г.

Чарговыя задачы асеньняй сяўбы.

Мы ўжо адзначалі неабходнасьць сваечасовай падрыхтоўкі да асеньняй пасеўкампаніі. Апублікаваная нядаўна пастанова СНК дае магчымасьць агульных установак і разважаньняў перайсьці да падрыхтоўкі канкрэтных мерапрыёмстваў у пэўным вызначаным аб'ёме.

Усе мерапрыёмствы, якія патрэбна правесьці ў сувязі з асеньняй сяўбой, вынікаюць з асноўных задач сацыялістычнай рэканструкцыі сельскай гаспадаркі. Гэта галоўная мэтавая ўстаноўка і з пункту погляду яе трэба праводзіць як больш складаныя арганізацыйныя мерапрыёмствы, так і самыя прасьцейшыя агратэхнічныя мерапрыёмствы.

Падначаленьне ўсей працы задачам сацыялістычнай рэканструкцыі патрабуе пэўнай выразнасьці клясавай лініі; інакш кажучы разгортваючы калектывізацыю, вытворчае каапэраваньне, падымаючы ўраджайнасьць, **трэба памятаць, што ўздым ураджайнасьці ёсьць задача клясавая, а не задача наогул.** Вось першая і асноўная ўмова для ўсяго зямельнага і каапэрацыйнага апарату, для ўсей савецкай грамадзкасьці, калі мы хочам, каб вясеньняя сяўба дала станоўчыя вынікі.

Другая ўмова—сваечасовае разгортваньне мерапрыёмстваў і магчыма больш шырокі ўдзел у падрыхтоўцы да сяўбы бядняцка-серадняцкіх мас вёскі. Зразумела, кожная сялянская гаспадарка будзе так ці інакш рыхтавацца да асеньняй сяўбы. Але нам патрэбен такі ўдзел у падрыхтоўцы сялянства, каб кожная бядняцка-серадняцкая гаспадарка дасканала ведала, якія задачы ставіць у гэту пасеўкампанію савецкая дзяржава і які канкрэтна ўдзел у вырашэньні гэтых задач павінна прыняць кожная бядняцка-сярадняцкая гаспадарка.

Мерапрыёмствы ў асноўным зводзяцца да наступнага: пашырэньня пасеўнай плошчы, уздыму ўраджайнасьці, выкананьня гадовага пляну калектывізацыі і вытворчага каапэраваньня пры ўсямерным узмацненьні як старых, так і нова арганізаваных калгасаў, максымальнай мабілізацыі сродкаў самага сялянства з мэтай узмацненьня тэмпу сацыяльна-тэхнічнай рэканструкцыі сельскай гаспадаркі.

Пашырэньне пасеўнай плошчы азімых культур вызначаецца ня менш, як на 1,5 процанта. Па сэктарам пашырэньне плошчы павінна быць: у савгасах на 2,6 проц.; калгасах 3,4 проц.; індывідуальных гаспадарках 1,04 проц. Пашырэньне пасеўнай плошчы павінна адбыцца за кошт скарыстаньня аблогаў, раскарчовак, мэліараваных зямель, прычым вызначаныя ліміты зьяўляюцца мінімальнымі.

Павялічэньне ўраджайнасьці ў сувязі з вытворчымі магчымасьцямі вызначаецца: у індывідульных гаспадарках на 7 проц., калгасах на 12 проц., савгасах на 20 проц. Мерапрыёмствы, якія забясьпечваюць гэты рост ураджаю, наступныя: засеў гатунковага насеньня 30.200 цэнтнэраў; зернаачыстка на 60 проц. пасеўнага матар'ялу; палепшаныя папары 400 тыс. га; радавы засеў 25 тыс. га; зяблевая ўзорка 800 тыс. га; вапнаваньне 25 тыс. га; увядзеньне шматпольных севазваротаў да восені на плошчы 400 тыс. га.

Апрача гэтага значна павялічваецца ў параўнаньні з леташнім годам забесьпячэньне машынамі і мінэральнымі ўгнаеньнямі. Правядзеньне ў жыцьцё аграмінімуму, а таксама максымальнае скарыстаньне мясцовых рэсурсаў (попел, торф, лепшае скарыстаньне гною і г. д.) разам з пералічанымі вышэй мерапрыёмствамі і складае той грунт, на аснове якога павінна адбыцца падвышэньне ўраджайнасьці ў вызначаных разьмерах.

Асаблівасьцю сёлетняй пастановы СНК зьяўляецца канкрэтызацыя задач па жывёлагадоўлі. Да гэтай пары мерапрыёмствы па жывёлагадоўлі звычайна былі толькі ў вытворчых плянах земорганаў і не пералічаліся ў такіх важных дакумантах, як пастанова СНК пра пасеўкампапію. Сёлета гэта пералічэньне, а таксама і дырэктывы СНК паказваюць, што ўжываючы звычайна выраз „пасеўкампанія", трэба разумець фактычна сельска-гаспадарчую кампанію, што пытаньням жывёлагадоўлі мы надаем такое-ж значэньня, як пытаньням пашырэньня засеўнай плошчы ці падвышэньня ўраджайнасьці. Сярод гэтых мерапрыёмстваў асаблівае значэньне набываюць тыя, што ўзмацняюць кармовую базу, а менавіта: палепшаньне сенажацяў на плошчы 165.800 га; штучныя выпасы на плошчы 500 га і пабудова да восені 425 сіласных ям, з мэтай прасоўваньня сіласаваньня ў сельскую гаспадарку.

Адначасова неабходна разгарнуць Белмалжывёлсаюзу сетку выліўных пунктаў, узмацніць каапэраваньне насельніцтва, пашырыць кантрактацыю маладняка, фарсыраваць пашырэньне стада кароў савецкіх і калектыўных гаспадарак. Вопыт аграмінімуму ў паляводзтве кажа, што зусім сваечасова будзе таксама паставіць пытаньне аб зоотэхнічным і вэтэрынарным мінімуме. СНК даручыў НКЗ распрацаваць праэкт закону і пасьля зацьверджаньня СНК мы ўжо да восені павінны пачаць правядзеньне яго ў жыцьцё.

Выконваючы ўсе гэтыя задачы трэба памятаць, што агульны эфэкт усіх мерапрыёмств будзе залежыць ад таго, наколькі пасьпяхова мы будзем узмацняць абагулены сэктар сельскай гаспадаркі. **Максымальная ўвага савгасам, калгасам і вытворчаму каапэраваньню—гэта той мінімум, тая задача ўсіх задач, якая патрабуецца ад кожнага працаўніка і ад кожнай установы і арганізацыі.** Па гэтаму мінімуму будзе ацэньвацца праца кожнага працаўніка, кожнай установы.

Плян пасеўкампаніі па рэспубліцы ўжо ёсьць. Чарговая і неабходная зараз задача канкрэтызаваць яго на мясцох, прыстасаваць да ўмоў райёну сельсавету вёскі, савгасу, калгасу, вытворчага каапэратыва і распачаць шырокую падрыхтоўку, мабілізаваўшы ўсю ўвагу бядняцка-сярадняцкага сялянства і ўсей савецкай грамадзкасьці гораду і вёскі.

З жэнеўскага „кірмашу".

Нямецкая дэлегацыя пацярпела паражэньне. „Салодкія" словы Брыяна.

МАДРЫД, 13-VI. Пытаньне аб нацыянальных меншасьцях абгаварвалася на адчыненым пасяджэньні рады Лігі Нацый. Аднагалосна пацьверджана пастанова, прынятая на зачыненым пасяджэньні, а іменна, што вывады дакладу тройкі па пытаньні аб нацыянальных меншасьцях перадаюцца радзе Лігі, прычым «адносна дакладу могуць быць зроблены агаворкі і заявы».

Пры спрэчках, якія адбываліся на адчыненых пасяджэньнях, Штрэзэман заявіў, што прынцыповая частка дакладу тройкі ня можа быць прынята Нямеччынай, але прызнаў, што вывады дакладу азначаюць «сур'ёзныя палепшаньні». (Вывады гэтыя, як вядома, зводзяцца да некалькіх прапаноў аб нязначных зьменах і парадку разбору пэтыцый нацыянальных меншасьцяў). Разам з тым Штрэзэман падкрэсьліў, што Нямеччына адкладае прынцыповыя заявы па гэтым пытаньні на будучы час.

Адказваючы Штрэзэману, Залескі (Польшча) і Тытулеску (Румынія) заявілі, што яны лічаць вывады дакладу тройкі непарыўна зьвязанымі з прынцыповаю часткаю дакладу.

Брыян у вялікай прамове «дзякаваў Штрэзэману за ўступчывасьць, якая дае магчымасьць прыняць аднагодную пастанову па такім небясьпечным і сьлізкім пытаньні». У той-жа час Брыян зноў разьвіваў пункт погляду імпэрыялістычных дзяржаў, якія праводзіцца Лігаю Нацый, аб «недапушчальнасьці парушэньня сувэрэнных правоў дзяржаў, у складзе якіх знаходзяцца нацыянальныя меншасьці», а таксама заявіў, што „нацыянальныя меншасьці павінны быць канчаткова распылены ў агульна-дзяржаўным цэлым".

У палітычных колах падкрэсьліваюць, што нямецкая дэлегацыя пацярпела поўнае паражэньне.

Правакацыйныя выдумкі кітайскіх газэт.

ШАНХАЙ, 14-VI. Вячэрнія газэты зьмяшчаюць тэлеграму Рэйтэра з Лёндану аб уваходзе савецкага войска ў Манголію. Рэакцыйная ангельская газэта „Норт Чайна Дэйлі Ньюс" таксама паведамляе: што Чжан-Сюэ-Лян нібыта паведаміў Нанкін аб атрыманых ім вестках ад камісіі па мангольскіх справах аб тым, што савецкае войска пасоўваецца на Сайлар (Манчжурыя).

Абвяржэньне ТАСС: **З прычыны таго, што гэткія паведамленьні распаўсюджваюцца шэрагам органаў друку ў розных краінах, ТАСС упаўнаважан зьявіць, што ўсе гэтыя весткі аб уваходзе савецкага войска ў Манголію і Манчжурыю зьяўляюцца поўнаю выдумкаю, якая ня мае ніякае падставы. Як зазначаюць у аўтарытэтных колах, выдумка гэта распаўсюджваецца з правакацыйнаю мэтаю пэўнымі крыніцамі і зьяўляецца вынікам паклёпнае кампаніі супроць СССР, якая энэргічна праводзіцца на Далёкім Усходзе зацікаўленымі антысавецкімі коламі.**

Амэрыканскі сэнатар—аб падарожжы Макданальда.

НЬЮ-ЁРК, 14-VI. Вашынгтонскі карэспандэнт «Нью-Ёрк Іўнінг Пост» паведамляе, што старшыня сэнацкае камісіі па замежных справах Бора адносіцца станоўча да праэкту нарады між Макданальдам і Гуварам па пытаньні аб СССР. Бора заяўляе, што мір у Эўропе і разброеньне немагчымы, пакуль Злучаныя Штаты і Англія займаюць варожую пазіцыю ў адносінах да СССР.

Нямецкія сацыял-фашысты ўзмацняюць тэрор.

Забарона Чырвонага саюзу франтавікоў зьяўляецца падрыхтоўкай ваеннага наскоку на СССР.

БЭРЛІН, 14-6. Пры абмеркаваньні бюджэту міністэрства ўнутраных спраў у рэйхстагу ад імя камфракцыі выступіў старшыня забароненага Чырвонага саюзу франтавікоў Леаў. Прамоўца адзначыў, што забарона Чырвонага саюзу франтавікоў зьяўляецца працягам тэй варожай рабочай клясе палітыкі, якую сацыял-дэмакратычныя міністры з асаблівай настойлівасьцю праводзяць з часу апошніх выбараў у рэйхстаг (май 1928 г.). Як заявіў Леаў, запэўненьне, нібыта Чырвоны саюз франтавікоў сыстэматычна наладжваў наскокі на іншыя арганізацыі і паліцыю, зьяўляецца паклёпам. Гэта запэўненьне зьяўляецца асабліва бессаромным, калі яно паходзіць ад людзей, адказных за забойства 30-ці мірных бэрлінскіх жыхароў у майскія дні.

«Калі-б,—зазначае далей Леаў,—сацыял-дэмакратычныя міністры жадалі ліквідаваць арганізацыі вайсковага характару і арганізацыі, якія пагражаюць грамадзянскаю вайною, дык яны даўно ўжо павінны былі-б забараніць фашысцкі саюз сталёвага шлему, нацыянал-сацыялістычную партыю (гітлераўцы) і штрэйкбрэхерскую арганізацыю „тэхнічная дапамога".

На справе-ж Чырвоны саюз франтавікоў забаронен з тэй прычыны, што ён мабілізаваў масы супроць наступу капіталу і змагаўся супроць падрыхтоўкі ваеннага наскоку на СССР".

Пасьля абмеркаваньня бюджэту міністэрства ўнутраных спраў быў пастаўлен на галасаваньне вотум недавер'я сацыял-дэмакратычнаму міністру Зэвэрынгу. За недавер'е Зэвэрынгу галасавалі толькі камуністы, нацыяналісты і нацыянал-сацыялісты. Такім чынам, вотум недавер'я быў адхілен пераважаючаю большасьцю.

Была адхілена прапанова камуністаў аб канчатковым адлучэньні царквы ад дзяржавы.

Вопратка Чырвонага саюзу франтавікоў наводзіць жах на сацыял-фашыстаў.

БЭРЛІН, 13-6. На ўчарайшым пасяджэньні гесенскага ляндтагу два камуністычныя дэпутаты зьявіліся ў залю ў форме забароненага Чырвонага саюзу франтавікоў. Старшыня ляндтагу запрапанаваў камуністычным дэпутатам выйсьці з залі пасяджэньня. З прычыны таго, што дэпутаты не падначаліліся гэтаму патрабаваньню, яны былі выключаны на 14 пасяджэньняў.

У зьвязку з тым, што сучасная летняя сэсія ляндтагу падыходзіць ужо к канцу і ляндтаг зноў зьбярэцца толькі ўвосень, абодвы дэпутаты пазбаўляюцца на ўвесь летні час права дэпутацкае недатыкальнасьці.

Сацыял-фашысты саджаюць рабочых у турмы.

БЭРЛІН, 14-6. У бэрлінскім судзе разглядалася справа 7-мі асоб, арыштаваных у часе майскіх падзей і абвінавачаных у тым, што яны ноччу перад 3-м мая ўдзельнічалі ў пабудове барыкадаў у Вэдынгу. Адзін з абвінавачаных засуджан на год астрогу „за цяжкае парушаньне грамадзянскага спакою", другі—на 10 месяцаў астрогу; чацьвёра засуджаны на 6 месяцаў астрогу кожны і адзін (падростак)—на 3 месяцы. Тры апраўданы. Суд ухваліў гэтыя суровыя пастановы, не зважаючы на заяву абвінавачаных, што яны трапілі ў гэты раён выпадкова.

Справа Макса Гельца пераглядацца ня будзе.

БЭРЛІН, 14-VI. Крымінальнае аддзяленьне вярхоўнага суду адхіліла патрабаваньне Макса Гельца аб новым разглядзе яго справы, не зважаючы на тое, што пракурор выказаўся за перагляд. Адхіленьне абгрунтоўваецца тым, што Макс Гельц засуджан за некалькі злачынстваў, сярод якіх забойства абшарніка Гэса не зьяўляецца самым цяжкім, а Гельц патрабуе перагляду на падставе сваёй нявіноўнасьці ў гэтым забойстве.

У Саюзных Рэспубліках.

Удзел прафсаюзаў у чыстцы савецкага апарату.

Агалошан ліст УЦСПС да ўсіх рабочых і служачых і да ўсіх прафарганізацый па пытаньні аб удзеле прафсаюзаў у чыстцы савецкага апарату.

Праверка і чыстка апарату, зазначана ў лісьце, мае на мэце праз палепшаньне асабовага складу і ўзмацненьне барацьбы з бюракратызмам ва ўстановах зрабіць іх больш баяздольнымі ў справе сацыялістычнага будаўніцтва.

УЦСПС зварочвае ўвагу прафэсыянальных арганізацый на неабходнасьць з іх боку ўдзелу і дзейнае дапамогі РСІ ў справе правядзеньня праверкі і чысткі савецкага апарату. Асабліва сур'ёзнае значэньне набывае ў сучасны момант праца саюзаў у галіне наладжаньня вылучэньня ў савецкі апарат новых кадраў пралетарыяў для замены вычышчаных.

УЦСПС упэўнен, зазначана, урэшце, у лісьце, што ініцыятыва і самадзейнасьць шырокіх рабочых мас, іх дзейная дапамога ў сыстэматычнай перабудове ўсяго апарату дзяржаўнага кіраваньня і прывядзеньне яго ў адпаведнасьць з сыстэмаю нашае гаспадаркі і задачамі сацыялістычнага будаўніцтва, забясьпечаць правільнае выкананьне пастаўленае рабочаю клясаю задачы правядзеньня паскоранага тэмпу індустрыялізацыі краіны, сацыялістычнай перабудовы сельскае гаспадаркі, а таксама пасьпяховае прасоўваньне па шляху да сацыялізму.

Узмацнілася працоўная дысцыпліна.

ЛЕНІНГРАД, 14-6. У зьвязку з сацыялістычным спаборніцтвам значна ўзмацнілася на „Пуцілоўцы" працоўная дысцыпліна. Да сацыялістычнага спаборніцтва нявыхад на працу дасягаў 7,6 проц., у тым ліку з прычыны прагулаў—1,2 проц. Зараз-жа нявыхад на працу з прычыны хваробы і прагулу зьнізіўся да 4,2 проц. Самавольныя прагулы скараціліся да 0,78 проц.

Прыехаў дацкі пісьменьнік Робэрт.

ЛЕНІНГРАД. 14-VI. У Ленінград прыехаў дацкі пісьменьнік Робэрт Вінблят. Мэта яго прыезду—азнаёміцца з гісторыяй кераншчыны і Кастрычнікавага перавароту для сканчэньня кнігі аб СССР, якую ён піша.

Рэлігія—зброя контр-рэвалюцыянэраў.

МАСКВА, 14-VI. Учора ўвечары на ўсесаюзным зьезьдзе бязбожнікаў выступіў спатканы бурнымі воплескамі старшыня ЦВК СССР тав. Калінін.

— У барацьбе з рэлігійным дурманам зазначыў ён,—асабліва асьцярожна павінны мы ўжываць мэтады ўзьдзейнічаньня. Мы не павінны забываць пра масы працоўных, якія, нажаль, засталіся яшчэ веруючымі. Карчма, піўная і царква былі адмежаваным месцам.

Трэба запоўніць гэты прабел дабраякаснаю культурна-асьветнаю працаю. Трэба растлумачыць масам і давесьці ім на справе, што пад сьцягам рэлігіі часта хаваюцца контр-рэвалюцыйныя шкодніцкія банды.

На зьезьдзе з прывітаньнем выступіў прадстаўнік чэхаславацкіх вольнадумцаў Бэрау і Жанру — ад францускіх бязбожнікаў. Прадстаўнік левай апазіцыі нямецкага саюзу вольнадумцаў тав. Кельніг расказаў зьезду аб барацьбе з сацыял-дэмакратамі ўнутры саюзу.

Рабочыя і працоўнае сялянства патрабуюць закрыць белагвардзейскія „клюбы.

ХАРКАЎ. Ва Ўсеукраінскі ЦВК НК унутраных спраў пададзена шмат хадайніцтваў за шматтысячнымі подпісамі рабочых і сялян аб зачыненьні цэркваў, сінагогаў, кляштараў, касьцёлаў і іншых памяшканьняў, дзе атручваюць працоўных рэлігійным дурманам, і аб перадачы іх пад культурныя ўстановы. Сэкратарыят Ўсеукраінскага ЦВК здаволіў некаторыя з гэтых хадайніцтваў.

Пэдагогі не падлягаюць масавай чыстцы.

МАСКВА. У дадатак да інструкцыі НК РСІ СССР аб чыстцы і праверцы савецкага апарату растлумачваецца, што масавае чысткі працаўнікоў пэдагагічнае працы (выкладчыкі ўсіх тыпаў навучальных устаноў, выхаваўцы дзіцячых дамоў і дзічячых садоў) праводзіць ня трэба.

У выпадку падачы ў камісію па чыстцы абгрунтаваных заяў на некаторых асоб гэтых катэгорый, як яўна шкодных сваёю працаю для інтарэсаў рабочае клясы, камісіі павінны разглядаць такія заявы пры абавязковым удзеле прадстаўніка прафсаюзу працаўнікоў асьветы.

Цэргібэлі пракладваюць дарогу „новаму Бісмарку".

Абмеркаваньне каштарысу міністэрства ўнутраных спраў, якое пачалося ўчора ў рэйхстагу, было цікавай і наглядна ілюстрацыяй да элемэнтарнага вуроку палітграматы. Пры гэтым абмеркаваньні клясавыя супярэчнасьці выявіліся ў поўнай меры. **З аднаго боку—камуністы,** якія ўнесьлі запытаньне аб бэрлінскіх падзеях 1-3 мая, патрабуючы асуджаньня злачыннай практыкі Цэргібэля і Зэвэрынга. **З другога боку—адзіны фронт буржуазеі, пачынаючы чорнасоценнымі нямецкімі нацыяналістамі і канчаючы сацыял-дэмакратамі.** Прамоўцы буржуазных фракцый рэйхстагу па чарзе выходзілі на трыбуну і ад імя сваіх партый выказвалі гарачую падзяку бэрлінскай паліцыі за яе дзейнасьць пры задушэньні спроб бэрлінскіх рабочых арганізаваць першамайскую дэманстрацыю.

Першым выступіў дэпутат народнай партыі—Кардорф. Гэты нядаўні чорнасоценец, які лічыць зараз больш выгадным бараніць інтарэсы буйных прамыслоўцаў і абшарнікаў у шэрагах больш «лібэральнай» партыі, заявіў, перш усяго, што Нямеччыне неабходна зьмена (чытай—абмежаваньне) выбарчага права і ўзмацненьне ўлады прэзыдэнта рэспублікі. Народная партыя вельмі **дзякуе паліцыі** за рашучасьць яе выступленьня 1-га мая, але настойліва **просіць Зэвэрынга яшчэ меней адцягваць з рашучымі мерамі.**

Прадстаўнік махровага чорнасоценнага чыноўніцтва Бэрндт у сваю чаргу прылажыў свой манархічны пацалунак да чала Зэвэрынга—ён вельмі шчыра дзякаваў бэрлінскай паліцыі за выяўленую 1-га мая энэргію. Нацыяналістычны міністр унутраных спраў папярэдняга ўраду Кэйдэль, па словах Бэрндта, меў рацыю, калі яшчэ год таму назад хацеў забараніць чырвоны саюз франтавікоў. **«Мы вельмі рады, што пан Зэвэрынг так хутка навучаецца ў нас",**—закончыў прамоўца.

Варты ўвагі заявы прадстаўніка партыі цэнтру Шрэйбэра, які ў сваім выступленьні спыніўся пераважна на тых настроях, якія шырока распаўсюджаны зараз у Нямеччыне і зводзяцца да патрабаваньня цьвёрдай улады ў форме **дыктатуры прэзыдэнта рэспублікі ці якогасьці „новага Бісмарка",**

Ад імя партыі цэнтру Шрэйбэр заявіў, што яго партыя адносіцца да гэтых размоў аб будучай дыктатуры бяз усякай панікі, бо лічыць, што гульня такімі лёзунгамі, як «паход на Бэрлін» (маецца на ўвазе агітацыя „Сталёвага Шлему") паказвае толькі ўсю безадказнасьць тых, хто лёгка адносіцца да такіх слоў, як дыктатура. «Дыктатура,—заявіў прамоўца,—азначае новую рэвалюцыю». Гэтай рэвалюцыі—ні з левага ні з правага боку—партыя цэнтру ня хоча.

Сацыял-дэмакратычны прамоўца Зольман ня спыняецца вельмі доўга на майскіх падзеях, але лічыць сваім абавязкам падкрэсьліць, што вінавайцы праліцьця крыві 1—3 мая ў Бэрліне... камуністы. Зольман спрабаваў накінуцца на Сталёвы Шлем за яго чорнасоценную агітацыю супроць рэспублікі, але камуністы з месца адказалі яму, што мабыць, для больш пасьпяховай барацьбы з „Сталёвым Шлемам" Зэвэрынг распусьціў чырвоны саюз франтавікоў.

Ад імя камуністычнай фракцыі выступіў кіраўнік бэрлінскай арганізацыі КПН тав. Вільгельм Пік. У яскравых рысах намаляваў ён сапраўдны ход падзей 1—3-га мая ў Бэрліне. Не адзін раз, калі прамоўца ўспамінаў злачынную ролю Цэргібэля і наогул сацыял-дэмакратаў у гэтых падзеях, старшыня рэйхстагу Лебэ (сац.-дэмакрат) заклікаў яго да парадку. Гэтыя аднабаковыя адносіны старшыні ні ў якой меры не перашкаджалі, аднак, т. Піку з усёю яскравасьцю падкрэсьліць, **што буржуазея даручыла справу паліцэйскай барацьбы з бэрлінскімі рабочымі сацыял-дэмакратыі, таму што сама яна была бяссільна. Сацыял-дэмакратыя-ж поўнасьцю скарыстала ўсе сродкі дзяржаўнага гвалту для расплаты з сваімі ворагамі—з камуністамі. Сапраўдная прычына ўсіх паліцэйскіх забарон гэта ўзмацненьне і рост рэвалюцыйнага руху нямецкіх рабочых.** Сацыял-дэмакраты вельмі баяцца, што пры маючых адбыцца ўвосень камунальных выбарах камуністы будуць у Бэрліне мець значна большы посьпех, чым сацыял-дэмакраты. Гэта боязьнь перад моцным і набываючым яшчэ большую моц ворагам—камуністычнай партыяй—давяла сацыял-дэмакратаў да тых крывавых злачынстваў 1—3 мая, у якіх вінаваты толькі яны.

Забарона дэманстрацый у Бэрліне ўжо, нарэшце, адменена, але роспуск чырвонага саюзу франтавікоў ня страціў моцы. Дый адмена забароны дэманстрацый была зроблена толькі з мэтаю не перашкодзіць той вялізарнай дэманстрацыі, да якой рыхтуецца „Сталёвы Шлем" у Бэрліне.

Сваю прамову тав. Пік скончыў словамі: «Калі ўжо ствараць у Нямеччыне дыктатуру, дык пралетарскую дыктатуру».

А. В.

На зьезьдзе нямецкай кампартыі.

Камуністы выказваюцца за ўсякую вайну, якая вядзецца за справу пралетарскай рэвалюцыі.

БЭРЛІН, 13-6. Учора на вячэрнім пасяджэньні зьезду нямецкай кампартыі т. Рэмэле выступіў з дакладам на тэму: „Задачы нямецкай камуністычнай партыі ў барацьбе супроць імпэрыялістычнай вайны і за абарону СССР". Тав. Рэмэле зазначыў, што ў сувязі са скліканьнем рэпарацыйнай канфэрэнцыі ў Парыжы ў цэнтральным камітэце адбылася дыскусія з прымірэнцамі. Прымірэнцы сьцьвярджалі, што рэпарацыйная канфэрэнцыя прывядзе да абвастрэньня супярэчнасьцяй паміж імпэрыялістамі, і што гэта адсуне на задні плян падрыхтоўку вайны супроць СССР.

Цэнтральны камітэт адхіліў пункт гледжаньня прымірэнцаў; наступныя падзеі пацьвердзілі, што ЦК меў рацыю. Нямецкі трэставы капітал ня толькі таргаваўся ў Парыжы па пытаньні аб падрыхтоўцы вайны, але і прынёс у ахвяру гэтаму адзінаму фронту варожаму СССР 32 забітых.

У судовых пратаколах зафіксавана заява прускага сацыял-дэмакратычнага прэм'ера Отто Брауна аб тым, што **«калі 1-га мая ў Нямеччыне будуць ахвяры, дык Нямеччына дачакаецца ў Парыжы лепшых умоў».**

Сацыял-дэмакратыя стаіць на чале ідэалёгічнай падрыхтоўкі да вайны супроць СССР. Геаграфічнае і эканамічнае становішча Нямеччыны забясьпечвае ёй у будучай вайне супроць СССР ролю пляцдарму і пастаўшчыка вайсковай амуніцыі. Роля нямецкай сацыял-дэмакратычнай партыі ў вайне супроць СССР досыць ясна ахарактарызавана ў яе паводзінах у пытаньні аб пабудове браняносца і яе вайсковай праграмай. Вайсковы флёт Нямеччыны пры кааліцыйным урадзе, у якім удзельнічаюць сацыял-дэмакраты, увесь час расьце.

Тав. Рэмэле далей падрабязна аналізуе розныя праэкты вайсковай праграмы нямецкай сацыял-дэмакратычнай партыі, якія прадстаўлены былі Магдэбурскаму сацыял-дэмакратычнаму зьезду. Дакладчык аддаў асаблівую ўвагу праэкту «левых» сацыял-дэмакратаў.

„Левы" Пауль Леві—зазначае тав. Рэмэле,—у сваім праэкце піша, што не буржуазея, а толькі пралетарыят і прафсаюзы могуць арганізаваць узброеную сілу буржуазнай Нямеччыны і бараніць „нямецкую дэмакратыю" супроць дыктатарскай Італіі і дыктатарскай Расеі".

Прафсаюзная дэмакратыя скарыстала прапанову Пауля Леві і ўжо прымае на сябе ролю арганізатараў рэзэрваў для патрэб вайны супроць СССР. Тэорыя Брандлера аб міліцыі таксама не патрабуе зьнішчэньня, а толькі рэарганізацыі капіталістычнай арміі. **„Камуністы"**—гаворыць тав. Рэмэле—**ворагі ўсякай узброенай сілы і нават усякай міліцыі ў капіталістычных краінах. Для камуністаў пытаньне абароны існуе толькі як пытаньне абароназдольнасьці пралетарыяту. Камуністы выказваюцца за ўсякую вайну, якая вядзецца за справу пралетарскай рэвалюцыі** і зьяўляюцца ворагамі ўсякай вайны, якая вядзецца за інтарэсы буржуазеі. Было-б вялікай памылкай, з вельмі цяжкімі вынікамі ня бачыць надзвычайных цяжкасьцяй барацьбы супроць вайны. Калі рэвалюцыя не папярэдзіць вайну, дык узьнікненьне вайны выкліча магутную хвалю шавінізму. Камуністы прымушаны будуць, прынамсі, у працягу першых тыдняў працаваць толькі ў падпольлі. Толькі ўпартая нелегальная праца ў арміі і ў тылу дасьць магчымасьць абярнуць імпэрыялістычную вайну ў вайну грамадзянскую».

„Сацыял-фашызм—далей кажа т. Рэмэле—аказаў нашай партыі вялікую паслугу ў падрыхтоўцы нелегальнасьці. Калі „Ротэ Фанэ" была забаронена, замест яе зьявіліся газэты на ўсіх прадпрыёмствах. Нелегальнасьць гэта—грозная зброя. Бясспрэчна, партыя будзе змагацца да канца за легальнасьць. Аднак, калі партыю прымусяць перайсьці ў падпольле, дык у першую чаргу гэта нелегальнасьць загубіць вінавайцаў гэтага прымусовага пераходу.

Асабліва важна падрыхтоўка ўсёй нашай партыі да 1-га жніўня. Справа забароны міжнароднага пралетарскага дню барацьбы супроць імпэрыялістычнай вайны бясспрэчна будзе. Аднак, забароняць ці дазволяць гэты дзень—кажа ў канцы тав. Рэмэле—усё роўна, партыя зьвернецца да нямецкага пралетарыяту з заклікам выйсьці на вуліцу.

У спрэчках па дакладу т. Рэмэле выступілі шматлікія дэлегаты з Рурскай вобласьці, Сілезіі, Гамбургу, Данцыгу, Ніжня-Рэйнскай правінцыі, Сярэдняй Нямеччыны і іншых раёнаў, якія пацьвярджалі правільнасьць тэзісаў т. Рэмэле і дапаўнялі яго даклад паведамленьнямі аб вопыце работы на мясцох.

Магутныя дэманстрацыі нямецкага пралетарыяту ў гонар зьезду кампартыі.

БЭРЛІН—14-VI. Учора пасьля зачыненьня вячэрняга пасяджэньня зьезду нямецкае кампартыі ў бэрлінскім рабочым квартале Вэдынгу **адбылася магутная дэманстрацыя ў гонар зьезду. Вялікая працэсія на чале з дэлегатамі зьезду прайшла па Вэдынгаўскаму раёну і па вуліцах, дзе адбываліся першамайскія бойкі. Працэсія была спаткана радаснымі прывітаньнямі ўсяго насельніцтва. Пасьля працэсіі адбыўся масавы мітынг пад адкрытым небам, на якім дэлегаты зьезду выступалі з прамовамі.**

Рабочыя самых буйных фабрык вітаюць свой авангард-кампартыю.

БЭРЛІН, 14-6. Учора на вячэрнім пасяджэньні зьезду нямецкае кампартыі зьезд віталі шматлікія дэлегацыі рабочых шэрагу новых прадпрыёмстваў, у тым ліку самых буйных у Нямеччыне хімічных прадпрыёмстваў „Леўна Вэрке». Дэлегацыя рабочых «Леўна Вэрке» была спаткана нясупыннымі авацыямі і сьпевам «Інтэрнацыяналу».

Старшынствуючы т. Гэкерт заявіў: „Той факт, што рабочыя самых буйных у Нямеччыне прадпрыёмстваў, разьлічаных на абслугоўваньне імпэрыялістычнай вайны, паслалі дэлегацыю на зьезд нямецкае камуністычнае партыі, зьяўляецца абвяшчэньнем вайны тым, хто падбухторвае да імпэрыялістычнай вайны".

Перад зачыненьнем вячэрняга пасяджэньня т. Гэкерт пад бурныя воплескі зачытаў прывітальную тэлеграму Выканкому Прафінтэрну.

* * *

БЭРЛІН, 14-6. Сёньня на ранішнім пасяджэньні зьезду нямецкай камуністычнай партыі працягваліся спрэчкі па дакладу т. Рэмэле. Прамоўца спыніўся на канкрэтных пытаньнях рэвалюцыйнай барацьбы супроць імпэрыялістычнай вайны. Дэлегат Бадэнскай арганізацыі падкрэсьліў неабходнасьць больш цеснага кантакту з братэрскімі кампартыямі асабліва з францускай.

Прадстаўнік групы прымірэнцаў Эбэрлейн заяўляе, што ён згодзен з тэзісамі ЦК аб імпэрыялістычнай вайне, але патрабуе, аднак, выключэньня сказу, у якім гаворыцца, што прымірэнцы ня лічаць асноўным пытаньнем пагрозу вайны супроць СССР.

Адказваючы Эбэрлейну, Шнэльлер зазначае, што выступленьне тав. Эбэрлейна разьлічана толькі на замацаваньне „алібі", што, нібы, прымірэнцы на зьезьдзе партыі выступалі ў абарону СССР. Хто гаворыць аб узмацненьні капіталістычнай стабілізацыі і аб памылковасьці палітыкі партыі, той ня можа правільна весьці сваю работу. **Легенда аб моцы паліцыі і войска рассыпалася ўшчэнт 1 мая.** Супроць 30 рабочых Нэйкельна і Вэдынга змагаліся тысячы паліцэйскіх. **Калі масы паўстаюць, казарменнай дысцыпліне прыходзіць канец.**

На ранішнім пасяджэньні т. Тэльман агаласіў заяву палітычнай камісіі у якой зазначана, што прадстаўленая прымірэнцамі пляцформа зьяўляецца доказам таго, што яны скатваюцца да ліквідатарства. Пляцформа прымірэнцаў—гэта спроба рэвізіі ленінскіх поглядаў на сутнасьць стратэгіі, тактыкі і арганізацыі партыі. Пляцформа прымірэнцаў адначасна зьяўляецца і спробаю з'арганізаваць усе прымірэнчыя элемэнты ў Камінтэрне на ідэалёгічнай і арганізацыйнай базе і спробаю мабілізаваць гэтыя элемэнты супроць пастаноў Камінтэрну.

Зьезд партыі ставіць усім падпісаўшым і падтрымліваючым пляцформу прымірэнцаў наступныя патрабаваньні: 1) Адмаўленьне ад паўменшавіцкіх поглядаў і прызнаньне фракцыйнага характару пляцформы, прадстаўленай зьезду; 2) неадкладнае скасаваньне ўсіх фракцыйных і групавых сувязяў і 3) дысцыплінаванае правядзеньне ў жыцьцё і абарона ўсіх пастаноў зьезду партыі і ўсіх дырэктыў кіраўніцтва партыі.

Зьезд партыі даручае новаабранаму ЦК супольна з Выканкомам Камінтэрну ўжыць неабходныя арганізацыйныя мерапрыёмствы для забясьпечаньня адзінства партыі і дысцыплінаванага правядзеньня ў жыцьцё пастаноў зьезду партыі.

Тав. Кашэн выкрывае махінацыі клясавага суду

ПАРЫЖ, 14-6. Камуністычны дэпутат Кашэн падаў запытаньне аб непакоях у Ліможы, якія выкліканы мяккім прысудам па справе прадстаўніка „залатое моладзі" Барата, прызнанага вінаватым у двух забойствах. Запытаньне адкладзена на невядомы тэрмін большасьцю ўсіх галасоў супроць камуністаў пры ўстрыманьні сацыялістаў.

Абгрунтоўваючы сваё запытаньне, Кашэн зазначыў, што абурэньне працоўных Ліможу прысудам па справе Барато было выклікана яўнымі спробамі клясавага суду выратаваць жыцьцё прадстаўніка буржуазеі, а таксама падазронымі „памылкамі" суду і паліцыі.

КП(б)Б ПРАВЯРАЕ СВАЕ ШЭРАГІ.

У многіх ячэйках назіраюцца „прахалодныя" адносіны да чысткі. Ячэйкі БДВ, Эльводу, Польпэдтэхнікуму, друкарні „Зьвязда", заводу „Пралетары" і чыгуначнікаў недастаткова ўявілі сабе важнасьць і значэньне чысткі. — На праверачных сходах значная частка партыйцаў адсутнічала, беспартыйных амаль што не было. — Сходы вайсковых праходзяць актыўна.

Трэба ўлічыць памылкі.

(ПРАВЕРКА ЧЛЕНАЎ РАЙЁННЫХ КАМІСІЙ ПА ЧЫСТЦЫ).

(1 куставы сход).

На сход сабраліся ячэйкі КП(б)Б чыгуначнай дэпо, вагонных майстэрняў, службы эксплёатацыі і малога рамонту.

Пасьля растлумачэньня старшынёй камісіі тав. Дамброўскага аб неабходнасьці ў першую чаргу праверыць тых, хто будзе праводзіць праверку, прыступаюць да працы.

Першым ідзе тав. Бігель—член партыі з 1912 г., рабочы шавец, сын батрака; бацька яго ў 1919 г. растраляны ў Фінляндыі за рэвалюцыйную дзейнасьць сына; быў у Чырвонай арміі; знаходзіўся на фронтах; зараз працуе ў дарожнай ДПУ.

Задаюцца пытаньні аб мінулым. У спрэчках адзначаецца [illegible]

Тав. Вішнеўская—член партыі з 1915 г., работніца; зараз—загадчыца Жанаддзелу Менскага АК КП(б)Б. [illegible]

Тав. Гарайскі—член партыі з 1917 году, рабочы-кацельшчык.

Тав. Дзьмітровіч—член партыі з 1920 г., рабочы; зараз—старшыня [illegible] чыгуначнікаў; Рачкоўскі і Куздзейк—у партыі з 1920 года, рабочыя.

Задаюцца пытаньні аб мінулым; у спрэчках выявілася іх аўтарытэтнасьць і [illegible].

Некалькі больш часу займае кандыдатура тав. Цыркіна—члена партыі з 1920 г., рабочага-машыніста з 32-гадовым вытворчым стажам. [illegible]

Чаму у 1920 г., у часе польскай акупацыі, застаўся ў Менску.

Чаму вельмі стараецца быць на добрым месцы ў адміністрацыі?

Чаму быў перакладчыкам у часе нямецкай акупацыі і інш.

У спрэчках падкрэсьліваюць, што тав. Цыркін, хоць і мае вялікі вытворчы і дастатковы партыйны стаж, але [illegible] быць членам камісіі па чыстцы.

[illegible]

павінна быць вурокам для іншых ячэек, а гэтым ячэйкам неабходна зараз жа ўлічыць свае промахі, каб пры далейшай працы іх выправіць.

Г. Скакальскі.

Чырвоныя байцы правяраюць.

10 чэрвеня у лягеры „Чырвонае Урочышча" адбыўся сход па чыстцы партыі. [illegible]

Першым ідзе т. Арабей, член партыі з 1920 г., [illegible]

[illegible]

Альфіровіч Н. Е., член партыі з 1919 г., у Чырвонай арміі з 1920 г., [illegible]

Зараз—на пасадзе начальніка батарэі [illegible]

— Ці прымаў удзел у бойках?

[illegible]

Тав. Артамонаў—рабочы, член партыі з 1920 году. [illegible]

Быў членам партбюро. Зараз член ДПК.

Тав. Астроўскі А. А.—рабочы, член партыі з 1918 г., сын рабочага. У Чырвонай арміі—з 1918 году. [illegible] Зараз—на пасадзе начхіма дывізіі.

[illegible]

Я. Барэўскі.

Нават сьцены пачырванелі.

У пятніцу 14 чэрвеня сьцены клюбу друкароў, калі яны толькі маглі гэта рабіць, чырванелі ад сораму. Многа яны бачылі на сваім вяку, але з такім зьявішчам сустрэліся амаль што ўпяршыню. А справа была вось у чым.

Адбываўся партыйны адчынены сход. Калі-б гэта быў звычайны сход, можа ніхто і не зьвярнуў-бы на гэта асаблівай увагі. Але сход быў ня звычайны: гэта быў 6-ты кустывы сход партячэек Белдзяржвыдавецтва, рэдакцый газэт, друкарні „Зьвязды", Эльводу, Польпэдтэхнікуму і заводу „Пралетары".

На павестцы дню сходу было пытаньне аб праверцы таварышоў, вылучаных у камісіі для праверкі і чысткі партыі. І вось, ня гледзячы на тое, што загадзя ва ўсіх менскіх газэтах была зьмешчана абвестка аб сходзе, ня гледзячы на тое, што сэкратары ячэек амаль што ня кожнаму таварышу напаміналі—„глядзі, братка, не забудзь прысьці на сход", ня гледзячы на тое, што ў дзень сходу тэхнічны сэкратар ячэйкі яшчэ раз напомніў таварышам аб сходзе,—ня гледзячы на ўсё гэта, амаль што палова партыйцаў адсутнічала на сходзе. Пра беспартыйных і гаварыць нечага—іх усяго было некалькі чалавек. Сход, замест таго, каб адчыніцца ў 6 гадзін увечары, адчыніўся ў 7 г. 20 хв. Многія партыйцы зьявіліся са значным спазьненьнем, а адзін з таварышоў ужо тады, калі ён прышоў на сход, заявіў, што ён у адпачынку і мог-бы зусім ня прыходзіць. І ён астаўся верным сабе: пакруціўся, пакруціўся ў залі і змыўся. Што яму да шумнага сьвету? Абы толькі...

Каб ня зрываць работы, праверачная камісія пастанавіла праводзіць сход і сход адбыўся.

Зараз паўстае пытаньне: хто вінават у гэтым? Дзе прычына амаль што ня зрыву сходу? Бязумоўна, вінаваты тыя партыйцы, якія не зьявіліся на сход, але ня ў меншай меры вінавата бюро ячэек. Іх віна ў тым, што яны не правялі дастатковай растлумачальнай працы аб важнасьці праверкі і чысткі партыі; іх віна ў тым, што яны ў сваёй штодзённай працы паслабілі партдысцыпліну, што спазьненьне, а часта і зусім ненаведваньне сходаў стала звычайным зьявішчам. З гэтым паслабленьнем партдысцыпліны, з гэтай расхлябанасьцю бюро ячэек амаль што не вядуць барацьбы, у выніку чаго ў многіх партыйцаў пачынае сьцірацца пачуцьцё самых элемэнтарных партыйных навыкаў, і яны пачынаюць забываць, што наведваньне партсходаў зьяўляецца адным з самых асноўных абавязкаў кожнага партыйца.

Гэтым настроям, гэтай расхлябанасьці трэба пакласьці канец. Трэба са ўсёй рашучасьцю паставіць перад бюро ячэек пытаньне аб барацьбе за падняцьце партдысцыпліны; трэба ўзмацніць партвыхаваўчую працу сярод членаў ячэйкі.

Бюро ячэек за гэты ўчынак атрымалі вымову, але пытаньне трэба паставіць шырэй.

Няхай вурок, які атрымалі ячэйкі на 6 кустывым сходзе, паслужыць перасьцярогай. Няхай над гэтым задумаецца кожны партыец, праверыць сябе са ўсёй бязьлітаснасьцю бальшавіцкай самакрытыкі і, скінуўшы з сябе ўсё непатрэбнае, з новай энэргіяй і новай сілай возьмецца за выконваньне тых складаных задач, якія зараз стаяць перад нашай партыяй.

За шырокую растлумачальную працу аб задачах праверкі і чысткі партыі!

За 100-процантную яўку партыйцаў на праверачныя сходы.

За 100-процантнае ўцягненьне ў работу па чыстцы партыі беспартыйных рабочых і служачых!

С.

г. Менск.

Магілёўшчына да чысткі партыі і апарату падрыхтавана.

(Гутарка са старшынёй акруговай праверачнай камісіі т. Жолуцавым).

— Ужо ў працягу 3-х месяцаў у Магілёўскай акрузе ідзе падрыхтоўка да чысткі партыі і савецкага апарату. Дзеля таго, каб азнаёміць шырокія працоўныя масы, асабліва рабочых, з задачамі чысткі, праведзены нарады партыйнага, савецкага, прафэсійнага актыву разам са ўсімі працаўнікамі. Так, напрыклад, у сакавіку на сходзе актыву прысутнічала 400 чалавек. Такім чынам, мы падкавалі актыў, каб пры яго непасрэднай дапамозе азнаёміць самыя шырокія працоўныя масы з задачамі чысткі.

* * *

Акруговая кантрольная камісія аддала шмат увагі падрыхтоўцы да чысткі партыі. Ва ўсіх ячэйках у свой час былі абмеркаваны пытаньні чысткі партыі і прапрацаваны інструкцыі. Праведзены сходы ячэек з шырокім удзелам рабочых і сялян; асабліва зьвярнулі ўвагу на вясковыя ячэйкі, каб яны хутчэй скончылі прапрацоўку ўсіх інструкцый і матар'ялаў.

Як у горадзе так і ў раёнах ужо складзены характарыстыкі ўсіх ячэек, а разам з тым выяўляюцца ўсе таварышы, якіх трэба чысьціць. Апрача гэтага, распрацаваны каляндарныя пляны праверкі на асобных ячэйках.

Наогул, Магілёўская арганізацыя да чысткі падрыхтавалася, і як толькі паступяць з цэнтру ўказаньні аб тэрміне чысткі, яна арганізаваным парадкам прыступіць да чысткі і нашых партыйных шэрагаў.

* * *

Дзеля правядзеньня працы як па падрыхтоўцы, так і па самой праверцы апарату пры ўсіх установах, а таксама і ў раёнах утвораны спэцыяльныя камісіі, якім дадзены канкрэтныя ўказаньні, што рабіць і як рабіць. Упрача гэтага, былі праведзены сходы на ўсіх прадпрыёмствах Магілева; на акруговым і раённых зьездах саветаў гэта пытаньне таксама шырока абгаварвалася. У сакавіку „лёгкая кавалерыя" зрабіла налёт на ўстановы. „Лёгкая кавалерыя" арганізавана амаль ва ўсіх раёнах, дзе яна разам з сэкцыямі РСІ робіць аналягічныя налёты. Гэтыя налёты, асабліва ў Магілеве, далі значную карысьць. Пасьля налётаў „лёгкай кавалерыі" ў Магілеве ў акруговым бюро скаргаў быў утворан разгляд спраў налёту, дзе прысутнічала каля 600 чалавек.

На ўсіх буйных прадпрыёмствах абраны рабочыя брыгады для садзейнічаньня чыстцы. Зараз праводзіцца агульнае абсьледаваньне ўстаноў, якія падлягаюць чыстцы ў першую чаргу.

Акруговая КК РСІ прымала ўсе меры да наладжаньня сувязі з раёнамі. У раёны накіроўваліся адказныя працаўнікі, дзе яны праводзілі сходы пры ўдзеле сялян.

Падрыхтоўчая праца да чысткі найлепш пастаўлена ў Клімавіцкім раёне, дзе да чысткі добра падрыхтаваліся, але раз з гэтым, у Клімавіцкім раёне быў выпадак арганізацыі групы элемэнтаў, якія „обижены" Савецкай уладай, яны бязумоўна, арганізаваліся дзеля таго, каб перашкодзіць нашай працы, але наўрад, ці ўдасца ім гэта, бо шырокія сялянскія масы не дадуць раскрыць ворагу свайго рта.

Разам з дасягненьнямі назіраюцца некаторыя недахопы ў працы, слаба ўцягнута сялянства ў падрыхтоўчую працу, рабочыя брыгады, якіх у Магілеве налічваецца 14, яшчэ не навучыліся канкрэтна праводзіць працу.

Зараз прыступлена да чысткі біржы працы. На пасяджэньнях камісій прысутнічае па 200 чалавек.

Далей пачнецца праверка акр. статбюро. Трэба азначыць, што насьценныя газэты зусім слаба высьвятляюць падрыхтоўкі да чысткі апарату.

З.

НЕ ДАПУСЬЦІМ ПАМЫЛАК МІНУЛАЙ СЯЎБЫ.

У ПРАВЯДЗЕНЬНІ ВЯСЕНЬНЯЙ ПАСЕЎКАМПАНІІ БЫЛО ШЭРАГ НЕДАХВАТАЎ. — СВАЕЧАСОВАЯ ПАДРЫХТОЎКА ДА АСЕНЬНЯЙ ПАСЕЎКАМПАНІІ—ЗАЛОГ ПАСЬПЯХОВАГА ЯЕ ПРАВЯДЗЕНЬНЯ.

Вясеньняя сяўба прайшла дрэнна.

Прудзішчанскі с-с, Астр-Гарадзецкага р., Менакругі.

Многа гаварылі, але нічога не зрабілі у нашым с-савеце ў час веснавой сяўбы. Пам. райаграномa Федарэнчык, які некалькі разоў прыяжджаў у с-савет зімою, у час сяўбы не паказаў і насу; абавязковая пастанова РВК аб правядзеньні аграмінімуму выйшла са спазьненьнем. Ніхто з сялян насеньня не пратручваў, бо дзеля гэтага ня было матар'ялу і адсутнічала кіраўніцтва з боку райаграноміі.

Па с-савету лічыцца ачышчаным пяць з лішкам тысяч пудоў насеньня, але гэта лічба не адпавядае сапраўднасьці больш як на палову, бо ёсьць такія вёскі, дзе насеньня амаль што ня чысьцілі. Сяляне вясною пасьвілі быдла і коні па сенажаці, ня гледзячы на тое, што пастановай РВК забаронена гэта паша. С-савет не зьвяртаў ніякай увагі на гэта. Таксама хадзілі пустанасам сьвіньні і па жыце, якое тапталі і рылі.

Камітэтам узаемадапамогі было разьмяркована паміж бяднейшым насельніцтвам каля 400 пудоў насеннага аўсу, але, як кажуць сяляне, лепш-бы яго не давалі, бо гэты авёс ня ўсходзіць; таксама ня ўсходзіць і той авёс, які бралі сяляне з Астр-Гарадзецкага крэдытнага т-ва.

Праца па правядзеньні пасеўкампаніі вялася бяз пляну і мясцовае настаўніцтва ня прымала ніякага ўдзелу ў гэтай працы.

Селянін.

Плюсы і мінусы ў вясеньняй пасеўнай кампаніі.

(Калінкавіцкі раён, Мазыршчына).

У Калінкавіцкім раёне падрыхтоўка да вясеньняй пасеўнай кампаніі пачалася яшчэ ўзімку. Для растлумачальнай працы былі мабілізаваны ўсе культурныя сілы раёну.

У часе зернаачышчальнай кампаніі па раёну працавала 17 трыераў, 5 льнотрашчотак і іншыя машыны.

У некаторых мясцох трыеры стаялі шмат часу бяз працы. У в. Касюковічы Слабодзкага сельсавету трыер стаяў 3 тыдні, а ачысьцілі ўсяго 42 пуды. Былі такія выпадкі і ў іншых вёсках. У гэтым, вядома, вінаваты сельскія саветы. Але, ня гледзячы на такія ненармальныя зьявішчы, кантрольная лічба па ачыстцы насеньня выканана на 107 проц.

Трэба заўважыць, што сёлета вельмі вялікі попыт сялян на тэхнічныя культуры, але гэты попыт вельмі і вельмі мала здавальняецца. Напрыклад, сэрадэлі ў раёне зусім няма.

Добра абстаіць справа з кантрактацыяй толькі ў калгасах, а індывідуальныя гаспадаркі ў гэтым адстаюць. Лубіну па раёну законтрактавана 267 гэктараў, аўсу—129, канюшыны—21, бульбы—23 гэкт., сэрадэлі—9,25 г. тытуну—2 гэкт.

Неабходна адзначыць сёлета вялікую цягу бедняты ў калгасы. У гэтую веснавую пасеўную кампанію арганізавана 8 калгасаў, а 6 знаходзяцца ў стадыі эфармленьня. Але, дзякуючы надбайным адносінам РВК, калгасы яшчэ не забясьпечаны ўгнаеньнямі і крэдытамі не забясьпечаны.

Насеньнем таксама не забясьпечаны ў дастатковай меры. Некаторыя калгасы яшчэ незямлеўпарадкаваны па віне райвыканкому. У далейшым неабходна РВК патурбавацца і ўзмацніць калгасы.

Вельмі слабае месца ў Калінкавіцкім раёне гэта са зборам попелу. Часта сустракаюцца такія факты, калі ўстановы, якія аб гэтым увесь час крычаць, самі ня зьбіраюць попелу.

Н. Б. Ланда.

Скончылася вясеньняя сяўба.

(Ворша).

Аршанская акруга падрыхтоўчую працу да правядзеньня веснавой сяўбы правяла добра і сваечасова: праведзены сельска-гаспадарчыя курсы, абраны ўсюды ў вёсках аграўпаўнаважаныя, прыняты ўсімі вёскамі пастановы аб правядзеньні ў жыцьцё аграмінімуму, ачышчана насеньне поўнасьцю, яшчэ нават з перавышэньнем намечанага пляну, добра быў арганізаваны збор попелу і яго таксама многа сабралі, праводзіліся агранамічныя нарады, езьдзілі акруговыя зямельныя працаўнікі па некалькі разоў у раёны, правяралі працу, давалі ўказаньні і г. д. Але, ня гледзячы на ўсё гэта ёсьць і недахваты. Яшчэ нявыканан плян калектывізацыі вёскі, нявыканан поўнасьцю плян кантрактацыі, нявыканан плян арганізацыі вытворчых сельска-гаспадарчых каапэрацыйных аб'яднаньняў.

Але галоўны недахоп у правядзеньні вясеньняй пасяўной кампаніі ў тым, што ў акрузе ёсьць недасеў. Гэты недасеў ёсьць у большасьці раёнаў і ён гаворыць за тое, што павялічэньня пасеўнай плошчы ў акрузе, як гэта меркавалася плянамі,—ня будзе. Але гэта здарылася не па віне акругі цалкам. Галоўная віна ў недасеве падае на цэнтральныя арганізацыі і ўстановы, якія ня выканалі сваіх абяцаньняў і плянавых меркаваньняў па завозу ў акругу насеньня і ўгнаеньняў. Гэты год акруга значна патрабавала завозу насеньня, бо ў мінулыя гады быў недарод і мясцовыя нарыхтоўкі насеньня разгарнуць ня было магчымасьці. Але ўсё-ж такі, каб з боку Белсельсаюзу ня было абяцаньня, што запатрабаваная акругаю колькасьць насеньня будзе завезена поўнасьцю, дык штонебудзь было-б яшчэ зроблена на мясцох.

Праўда, віна акругі ў тым, што ня было створана яшчэ ў мінулым годзе ў раёнах свайго насеннага фонду. Гэта віна невялікая, бо гэты фонд трудна было стварыць. Гэты год ужо акруга цяпер-жа прымае меры да стварэньня насеннага фонду, шляхам заключэньня ўмоў са шматпалёвымі гаспадаркамі на перадачу насеннага матар'ялу сельска-гаспадарчай каапэрацыі.

У сучасны момант, каб засеяць увесь яравы клін, каб не застацца з недасевам, патрэбен акрузе яшчэ завоз 5 вагонаў насеньня аўсу і 5 вагонаў ячменю. Гэты завоз павінен быць тэрміновым, бо і так пасевы ўжо будуць познымі, а калі завоз яшчэ спозьніцца, дык тады ўжо сеяць некалі будзе і ў акрузе будзе недасеў. Нават тыя запасы аўсу, якія маюцца ў Хлебасаюзе, правяраюцца і ўсё прыгоднае для насеньня накіроўваецца ў раёны.

Як недахоп яшчэ патрэбна адзначыць, што з-за невыкананьня пляну завозу малочнага інвэнтару вельмі затрымліваецца арганізацыя малочных каапэратываў. Плян арганізацыі калгасаў і вытворчых сельска-гаспадарчых аб'яднаньняў будзе выканан. Наконт гэтага ўсім раёнам і Акрсельсаюзу і Калгассаюзу дадзены заданьні.

У сучасны момант у акрузе пачалася праца па выяўленьню недасеву ў раёнах, праверка правядзеньня ў жыцьцё аграмінімуму, дзеля чаго будуць склікацца раённыя нарады аграўпаўнаважаных. Будзе зроблена і праверка працы па пашырэньню пасеўнай плошчы, праведзена падрыхтоўка да ўсебеларускай сельска-гаспадарчай і прамысловай выстаўкі і па правядзеньню конкурсу на лепшы раён па сельскай гаспадарцы, праверка працы, як раёнамі выконваюцца дырэктывы акруговага зямельнага аддзелу па арганізацыі сацыялістычных спаборніцтваў на палёх.

Каб на будучы год не застацца без насеньня і ня быць з недасевам, як у гэтым годзе, ужо дадзены дырэктывы ўсім раёнам аб стварэньні свайго мясцовага насеннага фонду. Зноў пачынаецца праца па зьбіраньню попелу, дзеля здавальненьня патрэб у ім у час асеньняй сяўбы, каб хоць попелам можна было частку замяніць штучнае ўгнаеньне, у якім усё больш і больш расьце патрэба і вопыт з боку сялянства.

Акрвыканком запрапанаваў усім райвыканкомам, Акрсельсаюзу і Калгассаюзу абавязкова скончыць у гэтым месяцы арганізацыю калгасаў і хутчэй скончыць выкананьне плянаў кантрактацыі.

Акруга ўжо распачала працу па падрыхтоўцы да асеньняй сяўбы. Складаюцца пляны, праводзяцца сходкі па правядзеньню мерапрыёмстваў па падвышэньню ўраджайнасьці ў час асеньняй сяўбы і аднaчасова ідзе падрыхтоўка да сьвята ўраджаю.

Недахваты правядзеньня веснавой сяўбы трэба прыняць пад увагу ў час асеньняга севу, асабліва ў справе завозу ўгнаеньня і чыстагатунковага насеньня.

А. К.

Рыхтуемся да асеньняй сяўбы.

(Гомельшчына).

Акрземаддзел распачаў падрыхтоўку да асеньняй пасеўнай кампаніі. У асеньнюю кампанію намячаецца засеяць 148.019 гэктараў, з іх: у Брагінскім раёне—14.060 гэкт., Буда-Кашалёўскім—9.895 гэкт., Веткаўскім—22.552, Гомельскім—15.533, Камарынскім—5.903, Лоеўскім—9.310, Рэчыцкім—19.493, Уваравіцкім—15 360, Церахоўскім — 19.103, Хойніцкім—7.963, Чачэрскім—10.375 гэкт.

Насеньня мяркуецца адсартаваць 11.800 тон, што складае 60 проц. пасеўнага матар'ялу. У параўнаньні з мінулым годам ачыстка насеньня ўзрасьце на 332,3 проц. Па раёнах адсартаваньне насеньня намечана ў наступных размерах: у Брагінскім—60 проц., Буда-Кашалёўскім—88,5 проц., Веткаўскім—49, Гомельскім—51, Камарынскім—83, Лоеўскім—61, Чачэрскім—73,4.

У гэтых раёнах будуць працаваць 480 збожжаачысных машын, прычым мяркуецца набыць яшчэ 102 машыны.

Да кантрактацыі пасеваў каапэрацыйныя арганізацыі павінны прыступіць у бліжэйшыя часы. Акруговым плянам прадугледжана кантрактацыя пасеваў на плошчы 6.000 гэктараў. З іх у Брагінскім раёне—1.600 гэкт., Буда-Кашалёўскім—200, Веткаўскім—250, Гомельскім—100, Камарынскім—300, Лоеўскім—400, Рэчыцкім—600, Уваравіцкім—550, Церахоўскім—560, Хойніцкім—1.300, Чачэрскім—150.

У галіне ўздавальненьня насельніцтва акругі сельска-гаспадарчымі машынамі плянам намячаецца рэалізаваць: плугоў розных—1.800 шт., барон—150, трыераў 100, прываддоў 800, розных кос 35 тыс. шт., веялак 1.500 і шмат іншых.

Аднaчасова мяркуецца пашырыць рамонтныя майстэрні і даабсталяваць неабходнымі варштатамі. Для гэтага намячаецца крэдыт у суме 11.305 руб.

Акрамя гэтага, акруговым плянам вызначаны мерапрыёмствы па каапэраваньні насельніцтва, па разьвіцьці малочных гаспадарак, умацаваньні пяскоў, дапамогі беднаце і г. д.

На падставе гэтых мерапрыёмстваў земаддзел распрацаваў плян асеньняй кампаніі і разаслаў яго на абгаварэньне шырокіх мас насельніцтва.

ЧАМУ НЕ ПРАЦУЕ НОВАПАБУДАВАНЫ ЗАВОД?

Будавалі і перабудоўвалі кішачны завод і не падумалі аб забесьпячэньні вадой.—Адміністрацыя Менсельпраму мала лічылася з прапановамі вытворчых нарад.—Новы завод стаіць і зараз.— Неўрэгуляваньне пытаньня з забясьпечаньнем вадой адбіваецца на рабоце ўсяго камбінату.

„Кішачны завод"—буйнымі літарамі са сьцяны будынку гаворыць аб тым, што пабудаваны новы завод.

Каля брамы менскага хладабойнага камбінату стаіць міліцыянэр. Праходжу на тэрыторыю комбінату—ніхто ня пытаецца—хто і чаго?

Завком—на замку: старшыня паехаў па справах у горад. Шукаю сэкратара партыйнай ячэйкі. Праз некалькі хвілін знашоў. Знаёмімся...

— Весь добра, што рэдакцыя вас да нас накіравала,—кажа ён.

Даведаўшыся, што рэдакцыю цікавіць надарэчнасьць з нова-пабудаваным заводам, сэкратар ячэйкі—рабочы т. Кацнельсон—зазначае, што тут ёсьць шмат аб чым пагаварыць.

— Ведаеце, ня было ў нас ніводнага агульнага сходу рабочых, на якім не гаварылі-б аб галавацяпстве з кішачным заводам.

На апошнім сходзе рабочых кішзаводу абгаварваўся артыкул газэты «Савецкая Беларусь»—«апошняе слова за РСІ». **Усе рабочыя, як адзін, заявілі, што высьветленыя газэтай недарэчнасьці правільны**, і разам з тым зазначалі, што можна яшчэ шмат дабавіць. Вінават у гэтым, галоўным чынам, Менсельпрам.

Вось прыблізная гісторыя будаўніцтва кішачнага заводу.

Белдзяржгандаль пашырае з кожным годам экспарт рознай сыравіны, а ў тым ліку—і кішак. Стары завод—толькі па назьве завод (аб ім мы пагутарым крыху пазьней). На гэтым „заводзе" выраб экспартных кішак не разгорнеш. І вось у 1928 годзе паўстала пытаньне аб неабходнасьці пабудаваць новы, сапраўдны завод.

Менсельпрам узяўся за будаўніцтва, якое перадаў Гандлёва-Будаўнічаму Трэсту. Будаўніцтва распачалося яшчэ летась і ішло ўсю зіму.

МАЛА ЛІЧЫЛІСЯ З ВЫТВОРЧАЙ НАРАДАЙ.

Партыйная арганізацыя камбінату хладабойні настайвала, каб плян пабудовы кішачнага заводу папярэдня добра абмеркаваць на вытворчай нарадзе, але адміністрацыя Менсельпраму цягнула «валынку» і толькі калі пачалі выводзіць сьцены заводу, пытаньне гэта было пастаўлена на вытворчую нараду.

На вытворчай нарадзе рабочыя гаварылі, што завод, які будуецца па разьмерах вытворчасьці малы, што яго трэба пашырыць, што трэба падумаць аб забясьпечаньні заводу і ўсяго камбінату вадой.

Адміністрацыя Менсельпраму «кормила» вытворчую нараду абяцанкамі, а між тым прапановы рабочых не ажыцьцяўляліся. Урэшце, пытаньне аб павялічэньні заводу было абгаворана на ЦП саюзу харчавікоў, і толькі тады „Менсельпром" згадзіўся з думкай грамадзкасьці хладабойні і пачаў рабіць прыбудову.

У сакавіку спэцыяльная камісія, аглядаючы завод, знашла ў будаўніцтве шмат дэфэктаў і дала ўказаньне іх выправіць.

Вытворчая нарада і грамадзкія арганізацыі хладабойні ў свой час рашуча ставілі пытаньне аб тым, каб унутраныя сьцены новага кішзаводу былі абложаны кафельнымі пліткамі.

Зноў менсельпрамаўцы цягнулі валакіту, пакуль унутраныя сьцены ня былі атынкаваны і пафарбаваны, а пасьля хапіліся, што патрабаваньні рабочых былі правільныя.

Пачалі адбіваць атынкоўку, пачалі адбіваць цэглу і рабіць панэль сьцен з кафляў.

Больш таго, Менсельпрам толькі пару тыдняў таму назад дадумаўся, што на заводзе трэба пабудаваць вэнтыляцыю. Ужо мінула два тыдні, як прывезьлі ўсё патрэбнае дая пабудовы вэнтыляцыі, але і дагэтуль матар'ялы валяюцца ў адным з пакояў фабрыкі.

ЗАБЫЛІСЯ ПРА САМАЕ ГАЛОЎНАЕ.

Самае хворае пытаньне на камбінаце хладабойні—гэта пытаньне з забясьпечаньнем вадой. Вада ў парадку дню хладабоенскіх грамадзкіх арганізацый стаіць ужо не адзін год. Не адзін год рабочыя камбінату ўпарта гаварылі на сваіх сходах аб неабходнасьці ўрэгуляваць пытаньне з вадой.

На тэрыторыі хладабойні ёсьць свой артэзіянскі калодзеж, была і ваданапорная вежа, якую ў прадбачаньні якіхсьці пэрспэктыў і за «дряхлостью" летась разабралі.

Рабочыя агрызкам алоўка ў руках ня раз даводзілі, што свой добры артэзіянскі калодзеж новай ваданапорнай вежай апраўдае сябе ў адзін год.

Але ў нетрах канцэлярый акрпляну і адпаведных савецкіх устаноў акрвыканкому і гарсавету таксама вяліся свае вылічэньні, у выніку якіх запэўнялі, што вадаправодная станцыя Эльводу дасьць вады больш, чым трэба для хладабойні, а разам з ёю новаму кішачнаму заводу.

Канцэлярскія вылічэньні адно, а жыцьцё—другое...

Завод гатоў, абсталявана вадаправодная сетка. Можна хоць зараз пусьціць у ход завод. Яго можна было пусьціць яшчэ ў канцы мая, але:..

Жыцьцё паказала, што „Эльвод" не спраўляецца з нагрузкай і ня толькі кішачны завод не атрымаў вады, а без яе досыць часта застаюцца ўсе прадпрыёмствы хладабойні.

Каб пацьвердзіць усе заявы рабочых, вадаправод Эльводу жартаваў як раз і ў той дзень, калі я прабыў некалькі гадзін на абшарах хладабойні: усе прадпрыёмствы засталіся без вады.

— Мы ўжо не гаварылі аб тым, што няма дзе памыцца,—гавораць, абступіўшы мяне ў часе перапынку, рабочыя, а ў такую гарачыню ня маем нават напіцца вады.

Нашы адміністратары «задним умом крепки» і усю відавочнасьць з вадзяным галавацяпствам яны зразумелі толькі некалькі дзён таму назад.

Справа ў тым, што як я ўжо ўказваў, на хладабойні ёсьць свой артэзіянскі калодзеж. Ён сапсаваўся яшчэ ўзімку, а рамантаваць сабраліся толькі затыдзень таму назад.

— Чаму-ж вы раней не надумаліся?—пытаюся я ў нам. дырэктара Менсельпраму.

— Бачыце, недазволілі раней, а мы пісалі шмат.

— Чаму-ж зараз дазволілі?

— Таму, што мы паставілі рашуча пытаньне...

Пытаньне з вадой увесь час хвалявала рабочых; яно адбівалася на паднясьці вытворчасьці працы, на якасьці прадукцыі, а адміністратары з Менсельпраму рашуча ставяць пытаньне толькі тады, калі галавацяпства стала вядомым ўсёй БССР.

Між тым, згодна заявы кіраўніка хладабойні, для ўсяго камбінату з кішзаводам штодзень патрэбна 9000—9.500 вёдзер вады, а артэзіянскі калодзеж за гадзіну дае 900 вёдзер. Адгэтуль відаць, што пры існаваньні ваданапорнай вежы сваёй вады было-б больш, чым патрэбна,—аб гэтым сьведчыць звычайная арытмэтыка—900×24=21600 вёдзер у суткі.

Пабудаваць вежу будзе каштаваць 12-14 тыс. руб., а Эльводу што месяц за ваду плаціць 1500 р.

НА СТАРЫМ КІШАЧНЫМ „ЗАВОДЗЕ".

Завод—для гэтай сьмярдзючай бруднай ямы—назва вельмі гучная. Але калі ўспомніць, што ён калісьці абсталёўваўся прыватнікам для эксплёатацыі рабочых, дык нам стане зразумелым усё тое, што мы ўбачылі на гэтым заводзе.

Звычайны драўняны будынак з падвалам. У пакоі 10 на 14 арш. працуе 22 рабочыя. Сыравіна паступае ад толькі што забітай жывёлы, яшчэ цёплая. Смурод такі, што сьвежаму чалавеку без супроцьгазу не ўвайсьці, асабліва ў падвале. Ні вэнтыляцыі, ні іншых прымітыўных мерапрыёмстваў па ахове працы тут ня шукай. Санітарны нагляд ня раз пагражаў, што гэты „завод" ён зачыніць, але ў гэтай сьмярдзючай яме працуюць яшчэ і зараз.

Як раз надыходзіў абедзенны перапынак, і рабочыя абступілі нас. Кожны хоча расказаць аб сваім заводзе. Першае, што хвалюе рабочых—гэта якасьць прадукцыі.

--- Трэба кішкі прамываць, пакуль яны яшчэ цёплыя, а вады няма, і гэта ў нас часта бывае. Пры сваечасовай прамыўцы якасьць прадукцыі была-б на „ять"—першагатунковай для экспарту. Адсутнасьць вады, а калі яна адсутнічае (мы гаварылі аб эльводаўскай), рабочыя самі цягаюць аднекуль брудную ваду, і праца пры такіх умовах значна зьніжае якасьць прадукцыі, якая для экспарту ўжо не гадзіцца, а ідзе на мясцовы рынак.

--- Бачыце, на падлозе бруд, няма чым яго змыць, а тонкія кішкі мы раздуваем на падлозе; самі ведаеце—пясок прыстае да кішак, і прадукцыя выходзіць горшай якасьці.

Самае хворае пытаньне ў рабочых —гэта новы кішачны завод.

--- Столькі сродкаў патрацілі, а ён стаіць як сірата, і працаваць на ім нельга. Мы гаварылі, мы пісалі ў газэты, мы крычалі аб непарадках з будаўн. новага заводу, а справа з месца ня рухаецца,--перабіваючы адзін аднаго, гавораць рабочыя.

— Мы вельмі ўдзячны рэдакцыі вашай газэты, што яна вас прыслала да нас; добра было-б, каб з рэдакцый газэт часьцей да нас наведваліся,—як адзін, гавораць рабочыя.

— У нас шмат недахопаў, аб якіх мы ў парадку самакрытыкі гаварылі на сходах, але гэта ўсё роўна, як гарох аб сьцяну—не дапамагае.

Органам Наркампрацы паведамлялася, што рабочыя, каб адратаваць сыравіну, працуюць штодзень звыштэрмінова па 3-5, а часам і больш гадзін, а адміністрацыя плаціць далёка ня поўнасьцю.

Па калдагаворы адміністрацыя абавязалася даць памяшканьне для прыёму харчу рабочымі ў часе перапынку. Цягнула адміністрацыя хладабойні гэту валынку не адзін месяц і калі ЦП саюзу вынесла пастанову аб прыцягненьні яе да судовай адказнасьці за невыкананьне некаторых пунктаў калдагавору, толькі тады абяцала свае абавязацельствы ажыцьцявіць.

Калі будзе адпушчана памяшканьне для сталоўкі, мы ня можам сказаць, пакуль што бачылі той брудны куток, куды рабочыя ходзяць падмацавацца.

—У кутку такі смурод, што хоць бяры супроцьгаз, і ежа ў душу ня лезе,—кажуць рабочыя.

Рабіла ў свой час абсьледаваньне становішча камбінату і ўмоў працы на ім рабоча-сялянская інспэкцыя. У вывадах абсьледавацеляў РСІ ўказана на тую-ж сталоўку, на неабходнасьць пабудаваць душы і правесьці шэраг іншых мерапрыёмстваў для палепшаньня ўмоў працы рабочых.

„ВИНОВНИК СЕГО ТОРЖЕСТВА"...

А вось і сам «виновник», аб якім так многа гавораць рабочыя, які каштаваў 50.000 руб., а можа і больш —сам новы кішачны завод.

Вялікі белы мураваны будынак яскрава выдаецца побач з брудным будынкам старой бойні.

Уваходзім у яго, і адразу кідаецца ў вочы нядбайнасьць будаўніцтва:— падлога цэмантавая шурпатая, няма належных схілаў для стоку вады; у кутку аднаго з пакояў валяюцца матар'ялы да пабудовы вэнтыляцыі. Прабуем вадаправодныя краны—вады няма.

— Яе яшчэ ні разу ня было,— скардзіцца загадчык заводу.

У новым заводзе вялікія пакоі, шмат паветра, шмат сьвятла. Ёсьць пакоі з душамі, невялічкія разьдзявальні, уборныя. Праўда, ня ўсё рацыянальна разьмяркована, ня ўсё зроблена так, як гаварылі рабочыя на вытворчых нарадах, але ў параўнаньні з старымі „заводам" новы можна назваць палацам.

Ідзём наверх—стаіць вялікі драўляны бак: ніхто з адміністрацыі не дадумаўся наліць у яго ў свой час вады. Стаіць ён, рассохшыся.

Адміністрацыя абяцае да 20 чэрвеня даць ваду на завод, але ня відаць, каб кіпела праца па рамонту калодзежа.

Пачакаем. Жыцьцё пакажа.

В. Зайцаў.

„САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ" У ПАХОДЗЕ ЗА ДОБРУЮ КНІГУ.

Ілюстраваная часопісь—навочны спосаб выяўленьня нашых дасягненьняў.—Вёсцы патрэбна мастацкая літаратура па пытаньнях калектывізацыі, павялічэньня ўраджайнасьці, барацьбы з рэлігіяй.—Смалявіцкі раён месячнік друку праспаў.—Смалявіцкая „кніжная крама" трымае кніжкі пад спудам.—Верхменскае спажывецкае таварыства за паўгода прадало гарэлкі на 15.000 рублёў, а кніжок—на 5 рублёў.—У кніжных аддзелах і на кніжных паліцах вушацкай каапэрацыі хаос.—Трэба наладзіць сталае і рэгулярнае папаўненьне школьных бібліатэк бібліатэк хат-чытальняў і нардамоў новымі кніжкамі.

Пытаньне аб ілюстраванай часопісі насьпела.

Праяжджаўшы нядаўна праз Беларусь М. Горкі адзначыў, што мы вельмі і вельмі мала інфармуем масы пра нашы дасягненьні. Гэта цалкам можна аднесьці і да Беларусі, дзе ідзе надзвычайна вялікая праца па гаспадарчаму і культурнаму будаўніцтву, дзе жыцьцё, як і ва ўсім Саюзе, вельмі шматграннае і цікавае. Але пра ўсё гэта мы пішам толькі ў сухіх газэтных заметках, часта адзначаючы вялізарнай важнасьці факты невялічкай хронікальнай заўвагай. Побач з гэтым мы маем у нашым вялікім будаўніцтве і шмат хібаў і недарэчнасьцяй, якія патрэбна зьнішчаць штодзённа, прыцягваючы да гэтага ўсю масу працоўнага насельніцтва.

Фіксацыя нашых дасягненьняў і нашых недахопаў павінна выйсьці за межы газэтнай хронікі. А таму пытаньне, пастаўленае А. Александровічам аб наладжаньні ў нас выданьня штотыднёвай ілюстраванай часопісі зьяўляецца актуальным і своечасовым. Тым больш, што, як відаць з артыкулу т. Цвікевіча, такое выданьне мае для сябе і тэхнічныя і матар'яльныя падставы. Вось чаму пытаньне аб выданьні такой часопісі павінна перайсьці ад прынцыповага абгаварэньня да рэальнага ажыцьцяўленьня.

Побач з тым, што ўжо гаварылася пра неабходнасьць такога выданьня, трэ' яшчэ адзначыць тое, што, апрача паказальнай інфармацыі працоўных пра наша будаўніцтва, на старонках такой часопісі можна будзе ўтвараць новы від літаратурнага прыёму, так зв. нарысу, якога мы ў беларускай літаратуры да гэтага часу ня маем, а таксама выкарыстаць фота-аматарскі рух, які займае ў апошні час даволі значнае месца ў масавай працы. Па сваім характары часопісь павінна быць тыпу украінскага «Всесвіту» і каштаваць не даражэй 15 кап. за нумар.

Пытаньне аб выданьні такой часопісі насьпела. Нам трэба „збрашураваць нашы дасягненьні".

Ал. Некрашэвіч.

Ідэю аб ілюстраванай часопісі трэба ажыцьцявіць.

На старонках „Савецкай Беларусі" т. Александровіч узьняў пытаньне аб выданьні ў нас ілюстраванага тыднёвіка, давёў неабходнасьць яго, а тав. Цвікевіч паказаў і поўную магчымасьць ажыцьцяўленьня гэтае ідэі.

Згаджаючыся са ўсімі довадамі гэтых таварышоў, я лічу, што Дзяржвыдавецтва можа падыйсьці да справы ня толькі шляхам тэорэтычных меркаваньняў і падлікаў.

Калі думка ўзьнікла ў глыбіні нашае грамадзкасьці, дык тая-ж грамадзкасьць павінна і дапамагчы выканаўцу сваіх ідэй—выдавецтву—выявіць са ўсёй дакладнасьцю ўсе тыя рэсурсы, на якія яно можа разьлічваць.

Мне здаецца, што зараз-жа, выпрацаваўшы галоўныя рысы будучага выданьня і азначаўшы цану яго з разьлікам на тыраж у 20—30 тыс. экз., неабходна правесьці папярэднюю падпіску на часопіс па ўсёй Беларусі праз установы сувязі, а лепш за ўсё—праз мясцкомы. Лепш і мэтазгодней таму, што, як вядома, непасрэдная, жывая сувязь з кожным працаўніком дае большыя вынікі, чым найлепшыя плякаты.

Можна спадзявацца, што на гэта мерапрыёмства адгукнуцца самыя шырокія колы насельніцтва і перад вачыма ў нас будзе самы поўны і самы дакладны довад таго, у якіх рысах мы можам маляваць будучыню нашае часопісі.

Тое, што першы нумар выйдзе магчыма і ня так хутка, не павінна быць перашкодай у справе, і грамадзкасьць ня будзе вінаваціць у гэтым нікога, калі толькі перад ёй ясна і адкрыта будуць выказаны ўсе цяжкасьці новай справы.

Наогул, мне здаецца, што паміж чытачом і часопісьсю павінна быць поўная адкрытасьць і шчыльная сувязь.

Ня трэба дэкляраваць тое, што выканаць няма магчымасьці і сур'ёзнага намеру.

Напрыклад, у канцы 1926 г. „Полымя" дэкляравала даць сваім падпісчыкам у якасьці дадатку па 2 кніжкі якога-небудзь з пісьменьнікаў. Я выказаў жаданьне атрымаць 2 кніжкі Я. Купалы, а атрымаў толькі адзін том. Колькі разоў я потым ні пісаў (прыкладаючы і маркі) з просьбай растлумачыць, у чым справа,—ніякага адказу не атрымаў.

У леташнім годзе я не атрымаў аднаго нумару „Полымя". На гэты раз, праўда, рэдакцыя параіла мне зьвярнуцца да адпаведнай паштовай установы (Віцебскай), што я і зрабіў у кастрычніку 28 г. На некалькі запытаньняў ніякага адказу я не атрымаў. Ізноў пішу ў рэдакцыю „Полымя"—парайце што-ж рабіць далей. Гэта было ў красавіку гэтага году. Ніякага адказу. Прыдзецца пашукаць нумар у кнігарні ды купіць.

Тады-ж у красавіку я паслаў першы ўзнос падпісной платы на гэты год. Першага чэрвеня трэба было пасылаць ужо другі ўзнос, але ня ведаю ці пасылаць, ці не, бо да гэтага часу ніводнага нумару за гэты год не атрымаў.

Ад падобных зьявішчаў я хацеў-бы перасьцерагчы нашу будучую ілюстраваную часопісь, акая будзе аглядаць нашу краіну і штотыдзень, або праз два тыдні будзе даваць нам вынікі гэтага агляду.

М. Л. Іваноў.

Полацак.

Пра мастацкую літаратуру і п'есы для вёскі.

«Дашлеце нам у хату-чытальню мастацкае літаратуры, у якой апісвалася-б праца і жыцьцё калгасаў, камун, а таксама п'ес, якія агітавалі-б за мэліарацыю, калектывізацыю і г. д.». Так піша адзін хатнік з глухое вёскі Халопеніцкага раёну.

Сапраўды, калі прагледзець нашу масавую мастацкую літаратуру і п'есы ў тым ліку, дык па закранутых пытаньнях амаль што нічога няма.

З п'ес трэба вылучыць даволі ўдалую п'есу І. Гурскага «Дрыгва», а больш і няма чым хваліцца.

За апошні год Беларускае Дзяржаўнае Выдавецтва асабліва шмат зрабіла ў справе выданьня масавае сельска-гаспадарчае літаратуры (аб калектывізацыі, павялічэньні ўраджайнасьці і г. д.), а таксама і дзіцячае літаратуры.

Нашы хаты-чытальні ў вёсках праводзяць вялікую працу па перабудове вясковага жыцьця на новы сацыялістычны лад, і калі-б іх забясьпечыць добрай масавай мастацкай літаратурай, якая адпавядала-б запатрабаваньням сёньняшняга дня, дык праца пашл›-б куды больш пасьпяхова.

БДВ варта было-б зьвярнуць належную ўвагу на закранутае пытаньне і ў плянавым парадку заняцца выданьнем п'ес і мастацкае літаратуры кампанейскага характару.

М. Сеўрук.

ЯК РАСПАУСЮДЖВАЕЦЦА НАША КНІЖКА.

Месячнік друку правалілі.

(Смалявіцкі раён, Менскай акругі).

Шмат было пасяджэньняў і пастаноў. Шмат дадзена было дырэктыў культасьветным і кнігагандлёвым установам аб зьмесьце і формах правядзеньня дзесяцігадовага юбілею савецкага друку.

Але ўсе дырэктывы па гэтаму пытаньню не знайшлі ніякага адбітку па Смалявіцкім раёне. Грамадзкая думка вакол друку ня створана. Рэкамендаваныя месцам формы папулярызацыі і распаўсюджаньня газэт, часопісаў і кніжак ні ў якой меры ня выкарыстаны. Аб месячніку друку, льготным набыцьці кніжак ведае толькі той, хто чытае газэты. Дакладаў на шырокіх сходах не рабілася. Ніякае агітацыі за пашырэньне падпіскі на газэты і часопісі не праведзена. Пытаньне аб папулярызацыі і распаўсюджаньні кніжак па раёну нікім і нідзе ня ставілася.

Адзінай кнігаправодзячай сеткай па раёну зьяўляецца каапэрацыйная сыстэма. Каапэрацыя ў раёне зрабіла ўсё магчымае да таго, каб кніжку ня толькі не прасунуць у масы, але захаваць яе ад мас. Гэта можа гучыць вельмі дзіка, але гэта так. Так званая „кніжная крама" Смалявіцкага спажывтаварыства, дзе, да рэчы сказаць кніжка займае трэцяе мейсца ў гандлі (гэтай крамай), амаль што ўвесь м-ц зачынена. На шыльдзе крамы красуецца Лёзунг „Кніга-масам", але дзьверы назамку, акяніцы зачынены. Ніякіх аб'яў ніякіх лёзунгаў аб месячніку друку, аб'яў аб скідцы на кніжку нідзе няма Лёзунг на шыльдзе «кніга—масам» пры гэткіх абставінах гучыць злоснай іроніяй.

Калі справа так пастаўлена ў цэнтры раёну, дык пра вёску і казаць няма чаго: там яшчэ горш. Возьмем для прыкладу **Верхменскае спажывецкае т-ва**. Кніжкі ў цэнтральнай краме, як кажуць, днём з агнём ня знойдзеш. На запытаньне аб кніжках загадчык т-ва т. Цвілік адказаў: „Кніжка ў краме ёсьць у спэцыяльнай вітрыне, але зараз вітрына мяшкамі заложана, бо ня было дзе мяшкі злажыць. Вось як убяром мяшкі, дык і ўбачыце". Праз некалькі дзён мяшкі сапраўды прынялі. З-за густых крат вітрыны выглянулі некалькіх дзесяткаў маленькіх замызганых брашурак, якія, відаць, даўно ўжо ляжаць нярухома. Вітрына замкнута і да кніжкі не дабярэшся. Гэта вітрына з кніжкамі ў краме—дань тым рашучым дырэктывам, якія дадзены каапэрацыі аб прасоўваньні кніжкі ў масы. Фармальнае і агіднае выкананьне дырэктывы!

Лічу патрэбным падаць дзьве лічбы. Верхменскае спажывецкае т-ва за мінулы год прадало «русской горькой» на 13.000 руб., а кніжок... нуль. За першую палову 28-29 гаспадарчага году прададзена гарэлкі на 15.000 руб., а кніжок на 5 руб. Адзін адказ у работнікаў каапэрацыі: „Кніжкі ніхто ня купляе". Усе брашуркі, якія ёсьць у краме, на расейскай мове. На беларускай мове і на мовах нацменшасьцяў БССР кніжок няма.

Кіруючым працаўнікам каапэрацыі і раённым арганізацыям, каму аб гэтым трэба ведаць, неабходна тэрмінова заняцца справай распаўсюджаньня савецкага друку і прыцягнуць да адказнасьці нядбайнікаў.

К.

Каапэрацыя аб распаўсюджаньні кніг ня дбае.

(Вушацкі р., Полацкай акругі).

Месячнік пачаўся з 5 мая і скончыўся 5-VI. Была складзена камісія, якая выпрацавала плян працы. Да гэтага месячніку было прывезена шмат новых кніг у кнігарню. Пры кнігарні ёсьць 40 кнігапош з камсамольцаў і піянэраў-школьнікаў, якія асабліва ў гэты месяц распаўсюджвалі літаратуру па вёсках, на рынках і ў мястэчку. У Вушачах быў арганізаваны кніжны базар, які працаваў толькі 3 разы, а кніг прададзена было на 25 руб. У кнігарні за гэты месячнік кніг прадалі на 187 р. 39 кап., кнігапошы—на 47 р. Кнігапошы арганізавалі лётарэі на базарах, у школе і на вёсцы; лётарэі далі добрыя вынікі. Беларускія кнігі ў гэтым годзе распаўсюджваліся лепш як раней.

На сходзе яч. КПБ, на бюро РК КСМ, у піянэр-атрадах ставілася пытаньне аб месячніку. Быў праведзен кніжны вечар, дзе быў даклад аб 10-цігодзьдзі савецкай кнігі. На канфэрэнцыі настаўнікаў, якая адбылася ў гэтым месячніку, быў арганізаваны кніжны кіоск, у якім прадалі на 17 руб. кніг. Скідка давалася па 10 проц. на расейскія і 20 проц. на беларускія. Кнігапошы атрымліваюць 15 проц. узнагароды. Пастаўлена пытаньне перад РК КСМ аб павялічэньні колькасьці кнігапош з камсамольцаў. Асабліва добры попыт і продаж кніг быў па сельскай гаспадарцы, бэлетрыстыцы і на палітычныя.

Па спажывецкіх таварыствах Вушацкага раёну, дзе ёсьць кніжныя аддзелы і паліцы, месячнік амаль што і не праводзіўся. Кнігагандаль у спажывецкіх таварыствах пастаўлен дрэнна, паліцы і аддзелы знаходзяцца ў разваленым становішчы. У Кубліцкім, Завячэльскім і В.-Далецкім спаж. таварыствах кнігагандалем зусім ня цікавяцца.

Крывы.

Вёска ня бачыць новых кніжак.

(Круглянскі раён, Аршанскай акр.).

Ніякай працы па распаўсюджаньні кніжак сярод насельніцтва кнігарня Круглянскага спажывецкага т-ва не вядзе. На запыленых паліцах кнігарні ляжаць у большасьці падручнікі (і тыя выданьня 1925 году), ды брашуры, якія зараз вышлі з шэрагаў кніжнай прадукцыі і нікому непатрэбны.

Часта можна пачуць, як сяляне пытаюць пра сельска-гаспадарчую літаратуру, садоўніцтва, пчалярства, жывёлагадоўлю, але такой літаратуры і з агнём ня знойдзеш, апрача ўстарэлых брашур. Няма і вайсковай літаратуры, між тым як яна нам асабліва патрэбна.

З мастацкай літаратуры ёсьць усяго некалькі кніжак К. Чорнага «Пачуцьці», М. Чарота «Поэма" ды М. Гольдбэрга „Пабягуць слупы». Гэта ў той час, калі скарбніца беларускай літаратуры за апошні год значна павялічылася і ёсьць шмат твораў, якіх даўна чакае наш вясковы чытач, напрыклад «Сьцежкі-дарожкі„—Зарэцкага, «На прасторах жыцьця»—Г. Гушчы, «На загонах»—Каваля ды шмат іншых. Не прадаюцца ў кнігарні часопісі „Маладняк", «Полымя». Набліжаецца летні час, калі моладзь будзе шукаць адпачынку, заняткаў у кнігах і за адсутнасьцю добрых кніг будзе чытаць «Без черемухи", „Собачий переулок" ды іншыя непатрэбныя рэчы.

Хібы ў распаўсюджаньні кніжак выправіць зусім лёгка: трэба зьмесьці з паліц разам з пылам усе старыя кнігі. як «Обломов», а нагрузіць іх новай мастацкай, вайсковай, дзіцячай, сельска-гаспадарчай літаратурай. Трэба скарыстаць практыку мінулага году, калі камсамольцы наладзілі лётарэю і распрадавалі кніжкі, выносячы іх на рынак у кірмашовым дні.

З. М-ч

Школьныя бібліатэкі трэба плянава папаўняць

Летась па пастанове ўраду Белдзяржвыдавецтва разаслала ўсім пачатковым школам бібліатэчкі для карыстаньня вучнямі і акаляючым насельніцтвам. Па водгуках настаўнікаў, бібліатэчкі аказалі ім вялікую дапамогу ў рабоце, як у справе школьнага навучаньня, так і ў грамадзкай рабоце. Дзякуючы наяўнасьці бібліатэчак, вучні замацоўваюць і пашыраюць свае веды, больш разьвіваюцца. Праз выдачу кніжак акаляючаму насельніцтву школа мацней зьвязваецца з вясковым актывам і становіцца асяродкам пашырэньня элемэнтаў сацыялістычнай гаспадаркі і культуры сярод шырокіх пластоў бядняцка-серадняцкіх мас сялянства.

Адным словам, бібліатэчкі пры школах—справа вельмі добрая. Але бібліатэчкі гэтыя параўнаўча невялікія і з часу заснаваньня яны абсалютна не папаўняюцца новымі выданьнямі. Кніжкі ўжо шмат чытаны і зачытаны „да корак".

Жыцьцё не стаіць на месцы. За апошні год паўстала шмат новых задач у галіне народнай гаспадаркі і культуры, вышла шмат новых кніжак, дапамагаючых разьвязваць паўстаўшыя задачы, а на мясцох кніжак няма.

Бяз кніжкі тут як бяз рук. З зьвязку з гэтым паўстае вельмі важнае пытаньне, якое павінна быць у самым хуткім часе разьвязана: трэба арганізаваць сталае і рэгулярнае папаўненьне новымі выданьнямі школьных бібліатэк.

Гэта зрабіць можна і досыць проста. Урад можа абавязаць Белдзяржвыдавецтва, скажам к прыкладу, раз у тры месяцы або штомесяц пасылаць ва ўсе школы, нардамы і хаты-чытальні новыя выданьні за мінулы час. Урад устанаўлівае пэўную суму крэдытаў для кожнай установы і абавязвае Акрвыканкомы зрабіць умовы з БДВ на крэдытныя пасылкі літаратуры. Пагашэньне крэдыту прадугледжваецца штогод па каштарысах. Гэткім парадкам зараз крэдытуюцца АВК па падручніках бяз школ. Такую практыку крэдытаваньня трэба пашырыць і на іншую літаратуру.

Каб ня было засылкі непатрэбнай літаратуры, сьпісы літаратуры для рассылкі павінен зацьвердзіць НКА.

Ажыцьцяўленьне гэтага мерапрыёмства дасьць тое, што:

а) кніжка ня будзе пападаць на склады і залежвацца, а пойдзе непасрэдна ў масы;

б) дзякуючы досыць вялікай сетцы культурных установ, кніжка адразу будзе ахапляць вялікія масы працоўных і падымецца сваім тыражом;

в) уздым тыражу адразу ўдзешавіць кніжку;

г) аблегчыць агітацыйна-прапагандысцкую працу за сацыялістычную перабудову грамады і гаспадаркі;

д) шырокае ўкараненьне кніжкі ў масы на мовах усіх нацыянальнасьцяй Беларусі дапаможа практычнаму разьвязаньню задач нацыянальнае палітыкі;

е) сыстэматычнае папаўненьне бібліатэчак захавае тыя 132000 руб., якія патрачаны на арганізацыю бібліатэк пры школах.

Крываносаў

Якіх кніжак у нас бракуе.

Пастаўленая перад Беларускім Дзяржаўным Выдавецтвам задача аб стварэньні масавай кнігі павінна знайсьці сталае абгаварэньне ў шырокіх колах працоўных і навуковых мас. Адначасна са стварэньнем масавай кнігі, якая галоўным чынам будзе накіравана на падняцьце гаспадаркі, як сельскай, так і прамысловай, нам неабходна стварыць масавую літаратуру, якая спрыяла-б тэй культурнай барацьбе, якую мы ставім перад усімі працоўнымі на сёнешні дзень.

Некаторыя аўтары сваіх артыкулаў выказвалі думку ў газэце па асобных галінах нашае гаспадаркі, як і якім чынам падняць сельскую гаспадарку, што дзеля гэтага патрэбна і г. д. Наша мэта—пабудова сацыялізму. Гэта пабудова ня ўменшай ступені зьвязана з культурнай рэвалюцыяй. Нягледзячы на тое, што мы ўжо перажываем 12 гадавіну Кастрычнікавае Рэвалюцыі, у гэтай галіне мы вельмі мала маем літаратуры, а калі яна і сустракаецца, дык яна яшчэ вельмі далёка стаіць ад нашага селяніна, а падчас і ад рабочага. Возьмем к прыкладу антырэлігійную літаратуру. Мы на вялікі жаль гэтай літаратуры, асабліва на беларускай мове, ня маем. А яна нам неабходна. Таксама неабходна пашырыць масавую літаратуру па ахове мацярынства, дзяцей, увязваючы гэтыя пытаньні з мінулым.

Мы яшчэ маем такія факты, што зачастую нашы сяляне ў больш адсталых мясцовасьцях, калі праводзіш сярод іх работу за пераход на шматпольле і палепшаньне формы апрацоўкі зямлі, зьвязваюць гэта з рэлігійнымі поглядамі. Каб селянін зразумеў карысьць пераходу на больш культурную апрацоўку зямлі, ад якой ён будзе мець больш значную карысьць, нам патрэбна кніга, якая дапамагала-б у барацьбе з мінулым цёмным, якое цесна зьвязана з рэлігійным сьветапаглядам.

Мы павінны таксама мець масавую літаратуру палітычнага зьместу, асабліва з жыцьця Заходняй Беларусі. У гэтай літаратуры мы павінны даць зразумець нашаму селяніну, як жывуць працоўныя ў кіпцях белай Польшчы. Таксама патрэбна літаратура і па нацпытаньню, па барацьбе з антысэмітызмам, шавінізмам. Яна павінна высьвятляць гісторыю гэтых праяў, як мэту царскай улады, а таксама і рэлігіі, якая імкнулася скласьці варожыя ўзаемаадносіны паміж асобнымі нацыянальнасьцямі, зацямняючы гэтым клясавую структуру грамады.

Янка Лашкевіч.

У СЭРЦЫ САВЕЦКАЙ УКРАІНЫ*).

Міхась Зарэцкі.

Франкаўцы.

У Харківе мы засьпелі гастролі кіеўскага драматычнага тэатру імя Франка і з вялікім задаволеньнем прагледзелі тры яго пастаноўкі: „Прыгоды бравага салдата Швейка" (па вядомаму раману чэскага пісьменьніка Гашыка), „Міна Мазайло" Міколы Куліша і „Над" Біпічэнкі.

Тэатр Франка на Украіне карыстаецца вялікай популярнасьцю. Яго, праўда, супроцьстаўляюць часам Харкіўскаму Берэзылю, як больш просты і прымітыўны тэатр, ня маючы тых глыбокіх мастацкіх дасягненьняў, што адзначаюць кожны крок берэзыльскага колектыву, на чале якога стаіць вядомы ўсёй Украіне высока таленавіты Лэсь Курбас, але й гэты кіеўскі тэатр, мне здаецца, цалкам заслугоўвае таго посьпеху, якім карыстаецца. Нават тыя тры пастаноўкі, якія нам давялося ўбачыць, яскрава паказалі, наколькі шырокі дыяпазон яго творчых шуканьняў і, між іншага, разьбілі наша ўяўленьне аб ім, як аб аднастайным, вузка абмежаваным рэалістычным плянам, тэатры. Кожная з гэтых пастановак зроблена ў сваім асобным мастацка-сцэнічным пляне. Авантурна-шаржавы стыль першае п'есы (з рэзка выяўленым пахілам да конструкцыйнага афармленьня) зьмяніўся на так званы «рэалістычны сымбалізм» у едкай сатыры Міколы Куліша, а ў пастаноўцы п'есы Віньнічэнкі мы бачылі спробу аднавіць амаль што выціснуты з нашых тэатраў „псыхолёгічны" жанр. Да-рэчы, гэтую апошнюю п'есу гледачы ўспрымаюць халадней, чымся першыя дзьве, і шмат хто заўважае потым, што яе лепш чытаць, чымся бачыць на сцэне. Гэты факт, магчыма, да некаторай ступені сымптоматызуе тое канчатковае выміраньне падобнага жанру, аб якім неаднакрадь цісалася ў нашай савецкай прэсе.

Я маю задачу не ўваходзіць—даваць рэцэнзію на тыя п'есы, што бачылі мы ў пастаноўцы франкаўцаў. Я абмяжуюся толькі некаторымі заўвагамі, якія маюць агульнае і глыбока-практычнае значэньне.

Перш-на-перш пытаньне падбору рэпэртуару. Рэпэртуарны голад на Украіне таксама дае сябе адчуваць, але мэтады барацьбы з ім, мне здаецца, там больш дасканалыя, чымся, скажам у нас, на Беларусі. Украінцы не замыкаюцца ў вузкім коле сваёй «отечественной» прадукцыі (хоць халтура, але свая!) і ня йдуць на „лініі найменшего сопротивления", мэханічна пераносячы на сваю сцэну тое, што ўжо адшумела на сцэне іншых рэспублік. Яны сапраўды шукаюць, старанна, уважна шукаюць—і знаходзяць сьвежае, цікавае. Аб гэтым сьведчыла нам пастаноўка „Прыгод бравага салдата Швейка", пастаноўка, якая рабіла на гледача ў поўным сэнсе слова прыемнае ўражаньне.

П'еса „Міна Мазайло" цікавая для нас тым, што яна будзе йсьці ў пераапрацоўцы Алеся Некрашэвіча на сцэне БДТ 2. Гэта надзвычайна вострая, надзвычайна трапная сатыра на наша сучаснае мяшчанства, на яго адносіны да ўкраінізацыі (у нас—беларусызацыі). Гэта—жывая тэма нашага дня. Не здарма-ж публіка, якая глядзіць гэтую п'есу, літаральна жыве разам з пэрсанажамі і рэагуе на сцэнічнае дзеяньне з такім непасрэдным захапленьнем, быццам сапраўды бачыць перад сабой жывых людзей—можа, часам, сваіх знаёмых, сваіх суседзяў ці саслужыўцаў. Пастаноўка гэтае п'есы Міколы Куліша на нашай сцэне ў адпаведнай перапрацоўцы (дапасаваньні да нашых умоў) будзе мець вялізнае грамадзкае значэньне і бязумоўна сустрэне такі самы посьпех, як і на Украіне.

Тэатр Франка украінскія таварышы, знаёмыя з нашым тэатральным жыцьцём, раўнуюць з БДТ1. Гэтае параўнаньне мае пад сабой пэўную падставу: масавасьць, блізкасьць да запатрабаваньняў сучаснага жыцьця, адсутнасьць асаблівага захапленьня «акадэмізмам"—усё гэта ўласьціва для абодвых памянёных калектываў. Але гэтае падабенства няпрыемна парушае тая дэградацыя ў бок клюбна-агітацыйнага прымітыву, якая яскрава вызначаецца ў працы БДТІ за апошні час.

Кіеўскі тэатр Франка цьвёрдымі крокамі ідзе наперад і далёкі ад якой-бы ні было дэградацыі.

Некалькі слоў пра акадэмікаў.

Украінскую культурную грамадзкасьць у цяперашні час настойна займае пытаньне давыбараў у Украінскую Акадэмію Навук. Ува ўсіх навуковых установах з напружанай уважнасьцю абгаварваюцца кандыдатуры ў новыя акадэмікі. Нас надзвычайна ўсьцешыла вестка аб тым, што ў ліку выстаўленых кандыдатаў будуць стаяць два прадстаўнікі нашай беларускай навукі і літаратуры: У. М. Ігнатоўскі і народны паэт рэспублікі Янка Купала. Гэта—новы яскравы факт, які павядзе да далейшага замацаваньня сувязі паміж Савецкай Украінай і Беларусьсю.

Ад украінскіх пісьменьнікаў выстаўлен кандыдатам ў акадэмікі Паўло Грыгоравіч Тычына. Паўло Грыгоравіч з сваёй любай дзяцінай прастатой і наіўнасьцю (сапраўды, ён выдае дужа наіўным, гэты тытан сучаснае украінскае паэзіі—наіўным і праз гэта надзвычайна прывабным, мілым)—ён гаварыў нам:

— Я буду адмаўляцца. Я рашуча буду адмаўляцца. Я ня хочу. Мне многа працы. Я дужа заняты. Сапраўды...

І ён беспасрэдна абарачваў да суседзяў свой тонкі выразьлівы твар і сьцеражліва ўзіраўся ў іх сваімі яснымі добрымі вачмі, быццам выглядаў, ці ня можна чакаць ад іх якога-небудзь падступства. А мы, радасна сьмяючыся, цiснулі яму рукі і загадзя віншавалі з пачэснай годнасьцю акадэміка.

Увечары таго самага дню гадзіне а адзінаццатай мы сустрэлі Паўло Грыгоравіча ў сталоўцы будынку літаратуры. Ён прышоў зморaны, змардаваны, пасьпешна заказаў сабе вячэру і з дзелавітай заклапочанасьцю стаў скардзіцца на цяжкасьць сваіх грамадзкіх абавязкаў.

— З шасьці гадзін і да гэтага часу на пасяджэньні. Прэзыдыум культурнае сэкцыі гарсавету. Ледзьве вытрымаў. А ісьці трэба, трэба працаваць. Раз выбралі, значыць трэба прымаць удзел у працы сэкцыі.

І ён пачаў пералічаць адну за аднэй свае навуковыя і грамадзкія нагрузкі. Потым паказваў свой дэпутацкі білет і з дзяцінай шчырасьцю тлумачыў, як адрываюць ад яго спэцыяльна прыкладзеныя квіточкі, як кідаюць іх у спэцыяльныя скрынкі і як потым па гэтых квіточках правяраюць выбаршчыкі актыўнасьць сваіх дэпутатаў.

Як дзіўна, як парадаксальна сужываюцца ў адным чалавеку велічнасьць розуму і пачуцьця, бяз меры высокая культура духу з мілай наіўнасьцю, з прастатой малога дзіцяці!

Лірычнае заключэньне.

У цьмяным сьвятле глыбокага маўклівага ранку настарожана-ціха плывуць вялічныя карціны Паўночнага Каўказу: вырастаюць, плаўна насоўваючыся шырокімі магутнымі грудзьмі, урачыста-застылыя горы—узьнімаюцца вышэй і вышэй, пакуль не спадуць у млоснай зьнямозе на аксамітнае ўлоньне зялёных далін, пракалупаных спрытнымі горнымі рэчкамі, таксама застылымі ў цягучай слодычы апошняга моцнага сну.

Шчытнай сінява-зялёнай поўсьцю пасьліся і па дарогах і па далінах густыя лясы—сярод іх пацешнымі глінянымі цацкамі бялеюць маленькія-маленькія саклі, хімерна раскіданыя па крутых горных скатах.

Я гляджу ў вакно—упарта, неадрыўна гляджу—і разам з імклівым лётам поезда ляцяць наперад, у блізкую будучыню мае думкі (палкае паўднёвае сонца, мора—сіняе і бязьмежнае, як жыцьцёвыя далі, малельна-строгія кіпарысы, гарачыя эротычныя пальмы), і разам з лётам назад зялёных ляндшафтаў варочаюцца назад мае думкі і точацца ў мінулае, шукаюць там прыемнага, салодкага...

Думкі зноў і зноў спыняюцца на Украіне, якую мы неўзаметку пакінулі мінулай ноччу. І я наўмысьля стараюся затрымаць іх на гэтым пункце—хачу аформіць, замацаваць у сабе вобразы таго, што давялося пабачыць нам за колькі дзён быцьця ў сэрцы Савецкае Украіны.

І мне зноў выразна, як на-яву, відаць шумныя вуліцы бадзёрага, жвавага Харківа (Харків, між іншага, падобны на Рыгу—мне казалі, што ня толькі ў мяне такое склалася ўражаньне), мне зноў чуваць, выяўна чуваць магутны, цьвёрда разьмераны рытм вялікага будаўніцтва, сьмелага поступу на вяршыну агульна-людзкага шчасьця.

І зноў—зусім жывыя, зусім рэальныя—праходзяць перад маімі вачмі твары дарагіх блізкіх людзей, з якімі так прыемна, так радасна пражылі мы гэтыя кароткія дні.

І з назольлівай неадхільнай упартасьцю б'ецца ў галаве ў мяне адна думка, якая сама сабой усплыла была яшчэ тады, калі першы раз наведалі мы Украіну (не мая гэта думка, а агульная, ня думка, а праўда жыцьця) і якую давялося мне тады запісаць у «Вялікай кнізе» літаратурнага будынку імя Блакітнага:

„У нашай працы па будаўніцтву маладой беларускай культуры мы маем пуцяводную зорку—гісторыю вялікага украінскага адраджэньня".

*) Канец. Гл. № 134.

КРЫТЫКА — БІБЛІАГРАФІЯ

«ЗАРНІЦЫ»—трэці літаратурна-мастацкі альманах Полацкай філіі усебеларускага аб'яднаньня паэтаў і пісьменьнікаў „Маладняк"—зараз філія БелАПП. Выданьне Полацкай філіі „Маладняка", 1928 г. Старон. 103, цана 30 кап.

Літаратурная праца на Полаччыне за апошнія часы значна ўзрасла і пашырылася сярод працоўных колаў насельніцтва. Аб гэтым яскрава сьведчыць выданьне ўласных твораў.

У канцы 1926 г. філія выпусьціла першы масавы альманах творчасьці сваіх сяброў. У альманаху былі надрукаваны мастацкія творы Янкі Купалы, Андрэя Александровіча, М. Дубовіка, Сымона Хурсіка, Алеся Звонака, Паўлюка Шукайла, Янкі Відука і іншых, у тым ліку пачынаючых таварышоў. У 1928 годзе філія выдала другі зборнік сваёй творчасьці, у якім удзельнічала 13 асоб. Альманах складаўся, галоўным чынам, з твораў пачынаючых таварышоў.

Трэці альманах—„Зарніцы" вышаў з друку ў канцы мінулага году. У альманаху ўдзельнічала 17 асоб. Да рэчы: усе выдадзеныя зборнікі разыходзяцца з вялікім посьпехам—іх сустракаюць прыхільна.

Хто яны, нашы літаратары? Яны не прафэсыяналы. Яны сёньняшнія студэнты, сяляне, рабочыя, селькоры, камсамольцы. Тэмы іх твораў—клясавае змаганьне ў горадзе і асабліва ў вёсцы, быт, барацьба за новае жыцьцё, за новую вёску, за трактар, камсамол, камуну, калякты ў. Аўтары ідуць у нагу з сучасным жыцьцём, адзначаючы ў сваіх творах кожны крок.

Возьмем, напрыклад, вядомага палачанам паэту П. Броўку. Ён ужо шмат друкаваўся, мае за сабой мінулае. У „Зарніцах" зьмясьціў „Ліст чырвонаармейцу", „Зноў на вёсцы" і невялікае апавяданьне—„Тры сасны". Ліст чырвонаармейцу, які, „вінтоўкі ўзьняўшы штык—ходзіць на дазоры", ня просты ліст. Галоўнае, тут адсутнічае звычайны часам у вершах набор слоў, адчуваецца шчырасьць, задушэўнасьць, вясковая прастата ў кожным надрукаваным радку, ёсьць загартаванасьць, вера ў лепшую будучыню Прыгожы верш—„Зноў на вёсцы". Паэта наведаў родную вёску, з яе новым тварам, бытам, з новым жыцьцём. У сваім апавяданьні „Тры сасны" Броўка дзеліцца ўспамінамі аб мінулым. Уявіце сабе: стаяць тры сасны; восем год таму назад каля сосен пахаваны нейкі Рыгорка: пяюць калосьсі, пяюць і сосны. Але з сумным тварам каля трох сосен стаіць Галя. Яна кахала Рыгора. Яна ўспамінае аб першых спатканьнях, аб тым, як Рыгор загінуў у барацьбе восем год таму назад. Аўтар уладае мастацкім словам, цае добрыя, новыя вобразы і параўнаньні.

Тарас Хадкевіч зьяўляецца піянэрам па гадох, а камуністам па сваёй творчасьці. Тэмы яго вершаў: новае жыцьцё, быт, камсамол, часам каханьне, успаміны аб пакінутай вёсцы. У творах ёсьць загартаванасьць, бадзёрасьць сьвежасьць сіл. Яго вершы (як і Броўкі) таксама прасякнуты вясковай прастатой і глыбокім зьместам. Аўтар можа ўхапліваць такія рыскі, якія назаўсёды застаюцца ў памяці чытача.

Сьцяпан Сямяшка зьмясьціў вялікае апавяданьне пад назваю „Суполяка". Мінулі часы, калі грымелі гарматы рэвалюцыі. Цяпер перад намі вялікае сацыялістычнае будаўніцтва. Вёска на вачох усіх мяняе свой стары твар на новы. Гэта якраз і адбівае ў сваім апавяданьні Сямашка. Гэта—не агітка за калектывізацыю, гэта—мастацкае афармленьне жыцьцёвых фактаў. Гэта сучасная эпоха. Перад намі сапраўднае клясавае змаганьне ў вёсцы, з яе складаным тварам.

У апавяданьні „Мікоша" выведзен селькор-грамадчык, былы чырвонаармеец. Празаік Макар Грашчанка ў сваім апавяданьні „Жаночная Доля" апісвае жыцьцё адной сялянскай дзяўчыны. Ганка цьвіла, як чаромха. Але чаромха цьвіце пэўны час: потым вышла замуж, завязалі ёй галаву, сталі зьдзекавацца над росквітам юнацтва. Тэма патрэбная, цікавая. Але ёсьць недахопы: у канцы Грашчанка перагнуў палку. Вось што ён піша: „Пашла Ганка на жаночы сход. Уважліва слухала яна Маланьню, якая проста і зразумела гаварыла аб законах" і інш. Адчуваецца казённы падыход, накшталт: „з вялікімі цяжкасьцямі, але мы перамаглі".

Вершы Янкі Відука, Р. Хвойкі, Козіка-Я., Самуйленка, Брэскай Ганны гавораць аб вялікай працы аўтараў над сабой. У вершах жа Агністага, Быкоўскага, Чарэшні адчуваецца часам просты набор слоў, сухасьць; аўтары цікавяцца дробязямі, не прыкмячаюць цікавых прадметаў для параўнаньня, альбо для ўжываньня ў вершах.

Сучасная эпоха, эпоха новых дзён і ўпартага клясаваге змаганьня—от што адбіваецца ў творах паэтаў і пісьменьнікаў Полаччыны.

Праўда, ёсьць яшчэ і недахопы, але пры ўпартай працы, якую зараз вядзе Полацкая філія БелАПП, яны будуць зьвішчаны.

Сьцір. Міхальцоў.

„РАНЬНЕ"—АЛЬМАНАХ МАГІЛЁЎСКАЙ ФІЛІІ БЕЛАПП'А СТАР. 86, ЦАНА 40 КАП.

У цяжкіх умовах прыходзіцца працаваць акруговым пісьменьніцкім аб'яднаньням. Вялікая праца вядзецца на мясцох кіраўнікамі і пісьменьнікамі па выяўленьні творчых сіл гораду і вёскі.

Перад намі зборнічак творчасьці сяброў Магілёўскай філіі Бел. АПП'у. Пачынаецца ён вершам—„К маладым песьняром", да якіх аўтар сам належыць. Верш досыць бадзёры. У канцы ён кажа:

„Песьнямі заглушым у старонцы
Нудныя енкі адзінак,
Соў, што асьлеплі ад сонца
Нашай працоўнай краіны.

Яго паэма „14 слуцкіх" нагадвае сабою поэму Есеніна „26", толькі з аднэй адзнакай: тут мастацкасьць значна ніжэй, мова перасыпана русіцызмамі.

Аўтару трэба шмат працаваць над сабою ў гэтай галіне. Найбольшае месца сваімі творамі займае Ю. Лявонны—гэта ўжо паэт, які друкаваўся ў газэтах і часопісах, таму і патрабаваць ад яго можна больш. У гэтых-жа вершах ён нічога асаблівага ў сэнсе навізны не дае. У некаторых мясцох сустракаюцца перапевы, хоць часамі ёсьць і моцныя радкі.

У сваім вершы „Дзявочае" адчуваецца набор слоў і незаконччанасьць. Мы чытаем:

Пасядзелі,..
Паглядзелі...
Вецер дыхаў на ваду.
Паглядзелі,
Пасядзелі...
Раптам кінуў: „Я пайду"

і выходзіць:

„Как случайно встретился с тобою,
улыбнусь, спокойно разойдясь":

Аўтар вельмі распыльваецца, практыкуючыся ў розных жанрах, а таму яго гумарэска „Дзень паэта Ганарлюбава" ня зусім удалая як па тэме, так і па самой апрацоўцы.

З вершаў яшчэ зьмешчана некалькіНалі Маркавай, Ю. Гадлеўскага, А. Куляшова, К. Губарэвіча, Галіцкага, А. Мялешкінай. У канцы зборніка зьмешчаны тры перакладныя вершы з украінскае мовы.

З прозы—надрукавана некалькі малюнкаў—апавяданьняў.

У сваім малюнку „Межы"—К. Губарэвіч нічога новага не дае. „Быльнікавыя межы"—К. Чорнага больш мастацкі напісаны, а тэма адна і тая—зьнішчэньне межаў.

„Хамут"—апавяданьне В. Бунтара—вельмі прымітыўна напісана; яго можна было-б куды лепш распрацаваць.

Калі гаварыць пра апавяданьне з жыцьця Зах. Беларусі „Барыс Блакітны"—Рыгора Нядолі, то раней трэба паставіць пытаньне: няўжо для аўтара ня было больш удзячнае тэмы з сапраўднага жыцьця?

Бо як не кажэце, а будаваць апавяданьне на зарысоўках пэйзажаў і на выкрайках шляхэтна-жаночых панталонаў, каб за гэта пасьля прасьледвалі—ня зусім удзячная тэма, калі ў краіне адбываецца барацьба ў вялікім маштабе. Выяўляецца таксама няведаньне аўтарам польскае мовы, якую ён ужывае ў творы.

Трэба зазначыць на няўважлівыя адносіны камісіі да рэдагаваньня гэтага альманаху ў сэнсе дапушчэньня русіцызмаў у творах. Кожная старонка перасапына імі.

Вы тут спаткаеце: „Грэсьці", „Адрылі", „жаркі", „вакошка", „красім", „бальшой" і шмат іншых, ня кажучы ўжо аб друкарскіх памылках, якімі так багаты зборнік.

Таксама дрэнна, што зборнік абмяжован толькі вершамі і прозай і—ні аднаго крытычнага артыкулу. Нават і зьместу няма; невядома, па чыёй гэта прычыне?

Усё-ж трэба адзначыць, што ў сэнсе канцэтраваньня маладых, пачынаючых сіл зборнік адыгрывае значную ролю. І калі-б камісія больш уважлівей аднеслася да падбору матар'ялу і да самага выданьня зборніку, ён меў-бы куды большую вартасьць.

Таннасьць зборніку дае магчымасьць набыць яго ўсім, хто цікавіцца разьвіцьцём беларускае літаратуры.

Юстын Бралеўскі.

НОВЫЯ КНІГІ.

Паступілі ў рэдакцыю газэты „Савецкая Беларусь" для рэцэнзіі наступныя кнігі і часпісі.

1. **„Гісторыя пэдагогікі"**. П. Панкевіч. Для пэдфакаў, пэдтэхнікумаў і школьных працаўнікоў БССР. Выпуск першы. Навукова-мэтодолёгічным камітэтам пры Наркамасьветы дапушчаны ў якасьці дапаможніка для пэдагогічных тэхнікумаў, 1-га курсу пэдфаку і настаўніцтва. Стар. 334, цана 3 р. 75 к.

Выданьне Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва.

2. **„Нарыс па грамадзкай агранаміі Беларусі"**. (Прынцыповыя падставы, гісторыя, арганізацыйныя формы і зьмест работы аграномаў). Па літаратурных крыніцах і рэконгносцыйным абсьледваньні 39-ці раёнаў Белаусі. Стар. 161, цана 1 руб. 35 кап. Выданьне Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва.

3. **„Печать и Революция" № 5.** Журнал літаратуры. мастацтва, крытыкі і бібліяграфіі. Стар. 135, цана 1 руб. 25 кап. Дзяржаўнага Выдавецтва, Масква.

ХРОНІКА.

5-ты выпуск Пэдфаку БДУ.

Учора Пэдагагічны Факультэт БДзУ у пяты раз выпускаў са сваіх муроў 270 падрыхтаваных новых вультурных працаўнікоў. Новая калёна матэматыкаў, прыродазнаўцаў, грамадазнаўцаў і літаратараў уліваецца ў асьветніцкую армію.

Пэдфак у гэтым годзе выпускае больш моцных, лепш падрыхтаваных у параўнаньні з мінулымі гадамі працаўнікоў, хоць і гэтаму выпуску прыходзілася яшчэ заваёўваць навуку ў працягу 4-х год у цяжкіх і ненармальных умовах, зьвязаных з будаўніцтвам новай вышэйшай школы.

Частая зьмена навучальнага пляну, пераапрацоўка вучэбных праграм, адсутнасьць належнага абсталяваньня і падручнікаў, кепская і фармальная пастаноўка практыкуму, дрэннае матар'яльнае становішча—усё гэта было значнай перашкодай у нармальных занятках.

Зараз, накіроўваючыся для ажыцьцяўленьня задач культурнай рэвалюцыі і ўсяго нашага сацыялістычнага будаўніцтва, выпускнікі ў сваёй працы, асабліва ў першыя часы, сустрэнуць шмат цяжкасьцяй, перамагчы якія павінны ім дапамагчы мясцовыя арганізацыі. Таксама і нівэрсытэт павінен і надалей застацца для кожнага выпускніка крыніцай пашырэньня сваіх ведаў, унівэрсытэт і выпускнікі не павінны парываць паміж сабой сувязі. Гэтага ўвесь час дабіваюцца і студэнты мінулых выпускаў, у дзень выпуску ім урачыста абяцаюць, а далей нічога ня выходзіць, у джунглях унівэрсытэцкіх канцэлярый губіцца гэтая жывая грамадзка-карысная справа. Сёньня гэта пытаньне зноў са ўсёй рашучасьцю ўзьнімаецца і павінна знайсьці практычнае ажыцьцяўленьне. Выпускнікі ў працягу надыходзячага навучальнага году павінны будуць напісаць дыплёмную працу і далей працаваць над падняцьцем кваліфікацыі—гэта асабліва прымушае да сталай, цеснай і арганічнай сувязі з навучальнай установай.

Задачы новых кадраў пралетарскіх спэцыялістых вялікія. Кожны выпускнік добра памятае аб тэй вялікай адказнасьці, якую ён бярэ на сябе ўступаючы ў шэрагі актыўных будаўнікоў новай грамады.

Т. Гурвіч.

Абраньне новых акадэмікаў.

Учора, 15-га чэрвеня, пад старшынствам прэзыдэнта БАН т. Ігнатоўскага адбылося пасяджэньне Акадэмічнай Рады, на якім абраны 2 новыя акадэмікі: праф. Шкацелаў—па катэдры хіміі і праф. Васількоў—па катэдры батанікі.

Праф. Шкацелаў нарадзіўся ў 1861 г. у г. Пецярбурзе, сын чыноўніка. Скончыў Маскоўскае інжынэрнае вучылішча з годнасьцю інжынэра. З 1886 г. Шкацелаў працаваў асыстэнтам Пятроўска-Разумоўскай с.-г. Акадэміі (зараз Ціміразеўская) па сельска-гаспадарчай тэхналёгіі. У 1889 г. Шкацелаў абараняў дысэртацыю на тэму:

«Аб тэхнічным складзе смолаў». У 1894 г. Шкацелаў ужо быў прафэсарам Нова-Александрыйскага Інстытуту Сельскай і Лясной Гаспадаркі, дзе працаваў да 1914 г пасьля чаго разам з Інстытутам пераехаў у Харкаў. У 1923 г. праф. Шкацеляў прыехаў на працу ў Менскі С.-Г. Інстытут, а з 1925 г. працуе ў Беларускай С.-Г. Акадэміі.

Акадэмік Шкацелаў мае 60 друкаваных прац, у тым ліку больш 30-ці артыкулаў у с.-г. энцыклёпэдыі. Адну працу мае на французкай мове.

Праф. Язэп Юравіч Васількоў займае катэдру батанікі Беларускай С.-Г. Акадэміі. Праф. Васількоў арганізаваў у Горках батанічны сад, які зьяўляецца лепшым батанічным садам у БССР. У гэтым садзе сабрана флёра з усяе Беларусі і вядзецца вялікая дасьледчая навуковая праца.

Язэп Юравіч вядомы, як адзін з нямногіх у СССР тэарэтыкаў у галіне цітолёгіі. Праф. Васількоў, апрача іншых навуковых прац, мае шэраг прац па флёры Беларусі.

У Белсельбанку.

240 тысяч рублёў на мінэральнае ўгнаеньне.

Белсельбанк на мінэральныя ўгнаеньні да асеньняй пасяўной кампаніі адпусьціў 240 тысяч рублёў.

114 тысячы рублёў на пабудову заводаў.

Белсельбанк адпусьціў 50 т. руб. Белсельтрэсту на пабудову птушкаводнага заводу ў в. Сеньніца, Менскай акругі, і ў Гомельшчыне. Апрача гэтага, на пабудову фруктовага заводу ў Гомельскай акрузе адпушчана 30 тысяч рублёў і на пабудову фруктова-варачнага заводу 34 тысячы рублёў.

85 тысяч рублёў на электрыфікацыю.

На электрыфікацыю мястэчак Белсельбанк адпусьціў 85 тысяч рублёў.

65 тысяч рублёў на ўпарадкаваньне арцеляў.

На ўпарадкаваньне саматужных арцеляў у мястэчках Белсельбанк адпусьціў 65 тысяч рублёў.

17.500 рублёў на жыльлёвае будаўніцтва.

Індывідуальным забудоўшчыкам гораду Барысава Белсельбанк адпусьціў 15 тыс. рублёў і ў мястэчку Высачаны, Віцебскай акругі—2.500 рублёў.

„ДАРАГІ ДЭЛЕГАТ, ПЫТАНЬНЕ ГЭТАЕ МЫ ВЫВУЧАЕМ"...

Да гэтага часу ўстановы дашкольнага тыпу, як дзіцячыя сады, пляцоўкі, ачагі ня ўцягнуты ў сацыялістычнае спаборніцтва.

Трэба сказаць, што ў гэтай галіне мы маем шмат памылак, шмат недахопаў.

І вось, здаецца, што цяпер ёсьць магчымасьць паправіць гэтую памылку: цяпер менская акруговая нарада працаўнікоў дзіцячых устаноў; на гэтай нарадае можна было паставіць у парадку дню і пытаньне аб сацыялістычным спаборніцтве сярод дашкольных устаноў.

Але-ж прэзыдыум канфэрэнцыі гэта пытаньне „смазал".

Калі адзін з дэлегатаў канфэрэнцыі ўнёс прапанову паставіць у павестцы дню і пытаньне аб спаборніцтве, акруговы інспэктар дашкольных устаноў тав. Ошарава адказала:

— Дарагі дэлегат, пытаньне гэта мы вывучаем. У нашай пэдагагічнай кансультацыі пытаньне досыць цікавае, але мы не падрыхтавалі яго, а таму ня трэба ставіць пытаньне на канфэрэнцыі".

Калі было запрапанавана вылучыць часовую камісію для распрацоўкі ўмоў спаборніцтва, каб камісія ў працягу трох дзён распрацавала належныя мерапрыемствы, дык прэзыдыум адказаў—„адкладзём спаборніцтва да пачатку навучальнага году", у той час, калі гэта можна зрабіць цяпер.

Памылка досыць вялікая. Трэба прэзыдыуму канфэрэнцыі ведаць, што значная колькасьць дашкольных устаноў працуе ўлетку, асабліва ў раёнах, а таму падвышэньне якасьці працы ў гэтых установах адыгрывае значную ролю.

У даных умовах, пры адсутнасьці пэдагагічных канфэрэнцый па раёнах, акруговая канфэрэнцыя мае вялікае значэньне.

Пытаньне аб сацыялістычным спаборніцтве паміж дашкольнымі ўстановамі Менскае акругі неабходна паставіць на канфэрэнцыі, а не адкладаць яго на восень.

Рабкор Клабанаў.

Менскі ЗАГС выклікае гр-на Шыкера Уладзіміра Макарава на 9 ліпеня 1929 г. па справе аб скасаваньні шлюбу з гр-кай Шыкер Аляксандрай Антонавай.

Аб удзеле на ўсесаюзнай выстаўцы мастацтва народаў.

Юбілейная камісія ЦВК СССР па арганізацыі сьвяткаваньня 10-хгодзьдзя Кастрычнікавай рэвалюцыі ў Маскве выдала Наркамасьветы БССР ганаровы водзыў за ўважлівы падыход да збору экспанатаў у беларускі аддзел выстаўкі мастацтваў народаў СССР.

Апрача таго, выдадзены ганаровыя водзывы Беларускай Дзяржаўнай Капэле за мастацкае выкананьне і прапаганду ў масах узораў бытавой і рэвалюцыйнай песьні, членам усебеларускага аб'яднаньня мастакоў—мастакам М. Філіповічу А. Кастэлянскаму за іх работы.

Выдала таксама камісія водзывы ў удзячнасьці мастаку Ю. Пэну за яго работы і Віцебскаму мастацкаму тэхнікуму за работы вучняў.

Падрыхтоўка да сяўбы азіміны.

Менскі акрза зараз распачаў падрыхтоўку да правядзеньня кампаніі сяўбы азіміны. У акрузе будзе сёлета законтрактавана 8000 гэкт. азіміны. Падрыхтоўчая праца на мясцох па правядзеньню контрактацыі азіміны ўжо распачалася.

Пашырэньне вытворчай каапэрацыі.

Па Менскай акрузе сёлета арганізована 1 сельска-гаспадарчае таварыства, 22 машынных т-ваў, 21 масласыраварных і жывёлагадоўлі, 12 мэліарацыйных і 11 пасялковых таварystваў. Па асобных відах вытворчай каапэрацыі заданьне выканана ад 7 да 95 проц.

3-хдзеньнік на барацьбу з тубэркулёзам.

Менскі гарсавет дазволіў правесьці ў Менску 21, 22 і 23 чэрвеня скарбонавы збор на барацьбу з тубэркулёзам.

Апавяшчэньні.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

У панядзелак 17-6 роўна а 7-й гадзіне вечары адбудзецца нарада настаўнікаў-камуністых гор. Менску.

Яўка ўсіх абавязкова.

СПРАВАЧНЫ АДДЗЕЛ.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК НА 17 ЧЭРВЕНЯ 1929 Г.

	Пакуп.	Прад.
1-я 6 проц. залат. выйгр. пазыка	4.81,5	—
2-я 6 проц. залат. выйгр. паз.	5.00	—
Бяспроц. залат. выйгр. пазыка 1926 г.	124 75	126 75
10 проц. дзярж. выйгр. пазыка 1927 г.	25.94	26.04
6 проц. дзярж. выйгрыш. пазыка індустр.	25,38	25.48
3-я сялянск. выйгр. пазыка 1927 г.	5.01	—
12 проц. дзярж. унутр. пазыка 1927 г.	101.52	—
2-я 6 проц. паз. проц. вып.	26.56	26.66
Пазыка Індустр. бяспр.	25.80	25.90
11 проц. дзярж. унутр. паз. 1928 г.	103.22	103.27
Дзярж. пазыка 29 г.	101.80	102.20

Час. вык. аб. адказн. рэдактара **П. ШАСТАКОЎ.**

ТЭАТР «ПРАФІНТЭРН»

Гастролі Ленінградзкага „Красного Театра"

Нядзеля, 16 чэрвеня

„НАУГАД".

Камэдыя ў 3 дзеях Сьвірыко.

Цырк.

НЯДЗЕЛЯ, 16 ЧЭРВЕНЯ

Выключная ў сэзоне праграма

З УДЗЕЛАМ

НАНОВА ПРЫБЫЎШЫХ ГАСТРАЛЁРАЎ

З прычыны грандыёзнай праграмы пачатак роўна а 9 гадз. увечары.

Па заяўках фабкомаў і мясцкомаў—скідка.

ДРУГІ ДЗІЦЯЧЫ РАНІШНІК

ПА ПОЎНАЙ ПРАГРАМЕ.

З прычыны вялікай праграмы пачатак роўна а 2 гадз. дня.

Цэны зьніжаны.—Дзеці пры дарослых праходзяць дармова.

КІНО-ТЭАТР „КУЛЬТУРА" — СЁНЬНЯ І ШТОДНЯ МАСТАЦКІ БАЯВІК „СКРОЗЬ СЬЛЁЗЫ". Паводле аповесьць Ш. Алейхэма. Кіно-аповесьць у 7 частках. Пачатак а 8 гадзіне.

КІНО-САД «ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА» Савецкая № 71. — З АЎТОРКА, 11 ЧЭРВЕНЯ. Нямецкі баявік „ДОНА ЖУАНА". 2 сэансы—Пачатак 1-га а 9 гадзіне 2-га—10 г. 30 хв.

КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ». — МАСТАЦКІ ФІЛЬМ „ЗЯМЛЯ ЗАКЛІКАЕ". Пачатак 1-га сэансу а 7 з пал. гадзіне.

КІНО ПРАЛЕТАРЫ — „3-я МАЛАДОСЬЦЬ". арыг. камэдыя ў 6 частках. Пачатак а 7 з пал. гадзіне.

Бюро падпіскі і кніга--поштай ДзВБ

просіць усіх менскіх падпішчыкаў

на збор твораў **У. І. Леніна** на белмове

зьявіцца (*Пляц Волі д. № 5, уваход са двара*) не пазьней

25-га чэрвеня г. г.

ЗА АТРЫМАНЬНЕМ ПЕРШАЙ КНІГІ.

Падпішчыкі, якія не атрымаюць твор у паказаны тэрмін, будуць мець магчымасьць атрымаць яго толькі па выхадзе другога выданьня.

Бюро падпіскі і кніга—поштай.

ПРАЎЛЕНЬНЕ БЕЛСЕЛЬБАНКУ

ГЭТЫМ ПАВЕДАМЛЯЕ,

што 22 чэрвеня г. г., у 10 гадзін раніцы, у гор. Менску, Камсамольская вул. д. № 34-59,

у памяшканьні Белсельбанку

склікаецца

ЧАРГОВЫ СХОД АКЦЫЯНЭРАЎ БАНКУ,

НА ЯКІМ БУДУЦЬ АБМЯРКОВАНЫ

НАСТУПНЫЯ ПЫТАНЬНІ:

1. Справаздача праўленьня, савету і рэвізійнай Камісіі аб дзейнасьці за 1927-28 год.
2. Разьмеркаваньне прыбыткаў за 1927-28 год.
3. Крэдытны плян на 1928-29 год і яго выкананьне.
4. Аб павялічэньні асноўнага капіталу Банку.
5. Выбары членаў праўленьня, савету і рэвізійнай камісіі.

Просім акцыянэраў камандыраваць на сход сваіх прадстаўнікоў.

Праўленьне Белсельбанку. | ЛАСТОЎСКІ. МАТУСЭВІЧ.

УСЕБЕЛАРУСКАЯ КАНТОРА ДЗЯРЖБАНКУ СССР

даводзіць да ведама ўсіх трымацеляў дзяржпазыкі

„УЗМАЦНЕНЬНЯ СЯЛЯНСКАЙ ГАСПАДАРКІ"

аб тым, што з 1-га ліпеня г. г. гэта ПАЗЫКА ЎВОДЗІЦЦА Ў КАТЫРОЎКУ і з гэтага-ж дню ва ўсіх банках і іх аддзяленьнях будзе праводзіцца апэрацыя пакупкі па біржавому курсу. Кожны трымацель гэтай пазыкі можа атрымаць ссуду пад свае аблігацыі з разьліку 60 проц. намінальнай вартасьці здаваць свае аблігацыі на хаваньне ва ўсе банкі і іх аддзяленьні, прычым гэтыя банкі будуць правяраць выйгрышы і паведамляць трымацеляў, а таксама рабіць выплату па тэрміновых купонах. На камісіі садзейнічаньня дзяржкрэдыту пры выканкомах і мясцкомах ускладаецца паведаміць аб гэтым сялянства і членаў прафсаюзаў.

Дзяржаўны Банк СССР.

Усебеларуская кантора Дзяржбанку.

ВСЕ интересующиеся практическими вопросами строительства колхозов,—их организации, укрупнения, перевода низших форм в высшие постановки культпросветработы, быта и т. д. ДОЛЖНЫ

подписаться на двухнедельный иллюстрированный журнал

„КОЛЛЕКТИВИСТ"

Орган Всесоюзного Совета и Всероссийского Союза Колхозов

ПОДПИСНАЯ ЦЕНА:

На 1 год . . . 5 р. —
На 9 месяцев . . 3 р. 95 к.
На 6 месяцев . . 2 р. 75 к.
На 3 месяцы . . 1 р. 50 к.

На указанные сроки подписка принимается с любого месяца.

ПОДПИСНУЮ ПЛАТУ НАПРАВЛЯТЬ: МОСКВА, Покровка, Колпачный пер., 7 РЕДАКЦИЯ ЖУРНАЛА „КОЛЛЕКТИВИСТ".

Подписка на журнал „Коллективист" принимается также во всех почтовых конторах СССР, всеми сельписьмоносцами и агентами.

ЗАКЛЮЧНЫ БАЛЯНС

Беларускага дзяржаўнага будаўнічага трэсту ВСНГБ „БЕЛГОССТРОЙ" па 31 сьнежня 1928 г.

Актыў.

I. Маемасьць		
1. Будынкі і пабудовы	1063201—69	
2. Абсталяваньне, машыны і інструманты	243716—55	
3. Гаспадарчы інвэнтар	141130—69	
4. Транспарт	19812—62	
5. Маемасьць фонду палепш. быту рабоч.	39940—95	1507802—50
II. Запаснае абсталяваньне		54075—86
III. Нескончаныя пабудовы і рамонт		57518—10
IV. Матар'ялы:		
1. Асноўныя	755799—25	
2. Апал	78585—78	
3. Дапаможныя	87819—03	
4. Рамонтна-будаўнічыя	61852—17	
5. У дарозе	11625—69	995681—92
**V. Незаконч

аныя загатоўкі** | | 24875—33 |
| **VI. Незаконч

аная вытворчасьць** | | 6907437—46 |
VII. Паўфабрыкаты		2424—40
VIII. Тавары і гатовыя вырабы:		
1. На складах	222923—63	
2. Выкан. работы, але ня здадзен.	1450178—09	1673101—72
IX. Грашовыя сродкі: (каса і бяг. рах.)		438799—96
X. Процантныя паперы		24212—03
XI. Паі і акцыі (іншых прадпрыём.)		21809—17
XII. Уклады:		
1. Уклады на жылбудаўн.		26578—94
XIII. Вэксалі і дакум. да атрым.		
1. Вэксалі да атрыманьня	53923—58	
2. „ улічан. і бля́нкірав.	900360—83	
3. „ пратэставаныя	4435—50	
4. Дакуманты да атрыманьня	2053—36	960773—27
XIV. Падсправаздачныя сумы		3760—62
XV. Дэбітары:		
1. Рабочыя і служачыя	56119—41	
2. Дастаўшчыкі	1044426—38	
3. Пакупшчыкі	119616—47	
4. Работадаўцы	103956—02	
5. Іншыя дэбітары	127212—35	
6. Няпэўныя даўжнікі	19117—98	1470448—61
XVI. Выдаткі будучых гадоў		454177—48
БАЛЯНС		14623477—37

Пасыў.

I. Капіталы:		
1. Статутны	1744939—98	
2. Рэзэрвны	21970—55	
3. Амартызацыйны	56669—88	
4. Капітал пашырэньня прадпр.	51285—86	1874866—27
II. Фонды і рэзэрвы:		
1. Фонд па палепшаньню быту рабочых:		
а) у маемасьці	21211—13	
а) астача	118—09	
в) пазыкі на жыльлёв. будаўн.	402 —	
2. Спэцыяльныя фонды гарант.	4755—31	
3. Рэзэрвы па няпэўн. даўгох і пратэставаных вэксалёх	23253—48	49740—01
III. Пазыкі і крэдыты:		
1. Пазыкі ад ОДК	350000 —	
2. Пазыкі з ЦК Банка	24300 —	374300 —
IV. Вэксалі выдадзеныя		906519—95
V. Абавязацельствы па бля́нкадз:		
1. Банкі па вучоту вэксал.	855360—83	
3. Розныя асобы па бля́нкір. вэкс.	45000 —	900360—83
VI. Крэдыторы:		
1. Рабочыя і служачыя	32353—60	
2. Дастаўшчыкі	291938—45	
3. Пакупшчыкі	8113—21	
4. Работадаўцы	9518381—94	
5. Неаплачан. падаткі, зборы і абавязк. узносы	17227—55	
6. Розныя	120068—35	9988083—1
VII. Прыбыткі будучых гадоў		500
VIII. Прыбытак:		
1. Прыбытак за справаздач. год	529107—20	529107—
БАЛЯНС		14623477—37

ЗАБАЛЯНСАВЫЯ АРТЫКУЛЫ

1. Маемасьць, узятая ў арэнду	20059—40
2. Матар'ялы, прынятыя на хаваньне	8070—03
3. Каштоўнасьці, прынят. у забясьп.	8000 —
4. Вэксялятрымацелі па забясьп.	614061—34
УСЯГО ЗАБАЛЯНСАВ.	650190—77
РАЗАМ	15273668—14

1. Арэндадаўцы	20059—40
2. Камітэнты	8070—03
3. Залогадаўцы па каштоўн.	8000 —
4. Вэксалі выдадзен. гарант.	614061—34
УСЯГО ЗАБАЛЯНСАВ.	650190—77
РАЗАМ	15273668—14

Кіраўнік трэсту ВАСЭРМАН. **Галоўны бухгальтар САЛАМОНАЎ.**

РАХУНАК ПРЫБЫТКАЎ І СТРАТ.

ДЭБЕТ

НАЗВА	Сума
1. Агульна-адміністрацыйныя выдаткі	82973—56
2. Гандлёвыя выдаткі	81819—42
3. Процанты заплач.	155025—95
4. Адлічэньні ў рэзэрв па няпэўн. даўгох	24339—34
5. Розныя страты і выдаткі	20651—07
УСЯГО	364809—34
Прыбытак за 1927-28 г.	529107—20
Разам	893916—54

КРЭДЫТ

НАЗВА	Сума
1. Прыбытак ад будаўн. работ	283621—96
2. Прыбытак ад рэаліз. фабрыкат. і паўфабрыкатаў	481779—07
3. Процанты атрыманыя	100240—20
4. Розныя прыбыткі	25490—68
5. Прыбытак ад рэалізац. матар'ял.	2784—63
УСЯГО	893916—54
Разам	893916—54

Разьмеркаваньне

З выяўленых за справаздачны год прыбыткаў у суме . . Руб.		529107—20
Выключаецца на аплату папрыбыт. падатку і ў мясцов. сродкі 10 проц.	52910—72	
3 проц. на ВТНУ	15873—22	68783—94
Астача сумы . . . Руб.		460323—26

Разьмяркоўваецца:

40 проц. у дзярж. бюджэт	184129—30	
10 проц. „ рэзэрвн. капітал	46032—33	
10 проц. у ОДК.	46032—33	
10 проц. ф у б р	46032—33	
25 проц. капітал пашырэньня	115080—82	
4,75 проц. фонд саніраваньня	21865—35	
0,25 проц. „ падахвочваньня	1150—80	460323—26

Кіраўнік трэсту ВАСЭРМАН. **Галоўны бухгальтар САЛАМОНАЎ І. А.**

Гэты балянс і рахунак прыбыткаў і страт і разьмеркаваньне прыбыткаў зацьверджаны на пасяджэньні Прампляну ВСНГБ ад 23-V-1929 г. і дазваляюцца друкаваць.

Нам. старшыні Прампляну ВСНГБ ПАГОСЦКІ.

ЗГУБЛЕНЫ.

Вучотна-конская карт. Бурло Г. Ф., выд. Чэрвенскім РВК і асабовая кніжка, выд. Чэрвенскім РВК, кв. № 775.

Спраўка аб працы Радзівоніка А. І., выд. Пад'аддз. грамадз. працы пры камгасе, кв. № 776.

Спраўка аб працы Паўтаржыцкага А. Я., выд. пад'аддз. грамадз. працы пры камгасе, кв. № 777.

Службовая кніжка № 2670 Рэзьніка Х.Ш., выд. Менакрваенкаматам, кв. № 778.

Сяброўская кніжка № 154430 Котляра А., выд. Ц. П. саюзу скурнікаў, кв. № 779.

Мэтрычная спраўка № 60 Раеўскай П. П., кв. № 333 п.

Асабовая кніжка Патачыка Ф. А., выд. Чэрвенскім РВК, кв. № 775.

Асабовая кніжка Шута Ц. І., выд. Чэрвенскім РВК, кв. № 775.

Вучотна-конская карт. Вайцэховіча Л. К., выд. Чэрвенскім РВК, кв. № 775.

Асабовая кніжка Лучонка Н. А., выд. Чэрвенск. РВК, кв. № 775.

Кніжка дапрызыўніка Няборскага П. К., выд. Чэрвенскім РВК, кв. № 775.

Асабовая кніжка Бацьвініка Ш. Б., выд. Чэрвенскім РВК, кв. № 775.

Сяброўскі білет Станэнка М. А., выд. саюзам працасьветы, кв. № 775.

Вучотна-конская карт. Несьцяровіча В. П., выд. Белічанск. РВК, кв. № 775.

Вучотна-конская карт. Матусевіча М. П., выд. Чэрвенск. РВК, кв. № 775.

Хлебн. карт. Мушкінай П. І., выд. прафкомам мэдфака БДУ, кв. № 773.

Хлебн. карт. Іоффе Ш. І., выд. прафкомам мэдфака БДУ, кв. № 773(а).

Кніжка адпускнога чырвонаарм. Панышэва Д. І., выд. Харькаўскім Ваенкаматам, кв. № 774.

Вучотна-конская карт. Знака Е. С., выд. Чэрвенскім РВК, кв. № 775.

Вучотна-конская, карт. Лепешка Т. В., выд. Грэбенскім РВК, кв. № 775.

Вучотна-конская карт. Гайса Н. М., выд. Чэрвенскім РВК, кв. № 775.

Сяброўскі білет Ідэльчыка М. І., выд. Чэрвенскім саюзам працаўн. зямлі і лесу, кв. 775.

Вучотна-конская карт. Найда І., выд. Чэрвенскім РВК, кв. № 775.

Дзьве вучотна конск. карт. Бобрыка А. Г., выд. Мазырск. акрваенкамат, кв. 320 п.

Патэнт за № 60 Кагановіча О., выд. Каралінскім РВК, кв. 321 п.

Патэнт Кагановіча Б. на пакупку жывёлы, кв. 322 п.

Вучотна-конская карт. Гармеля П. гр-на в. Колыбань Камарынск. р-ну кв. 324 п.

Нару за № 35030 Кора Е. І., на перавозку 92 м. мукі, выд. Мазырск. гарадзк. станц. кв. 325 п

Мэтрычн. спраўка Голуба В. М., выд. Мазырскім загсам, кв. 326 п.

Вучотна-конская карт. Кунцэвіча С. М., выд. б. Мазырск. РВК, кв. 327 п.

Вучотна-конская карт. Кудрыса І. Д., выд. Мазырск. акрваенкамат, кв. 330 п.

Галоўлітаел 595.

Менск, дзяржаўная друкарня.